

Opetushallitus

Perusopetuksen
opetussuunnitelman perusteet 2014
Koulukohtaiset lisäykset lukuihin 1-12

Turun Lyseon koulun
perusopetuksen opetussuunnitelman
lisäykset
lukuihin 1–12

TURKU
Turun Lyseon koulu

SISÄLLYSLUETTELO

LUKU 1 PAIKALLISEN OPETUSSUUNNITELMAN MERKITYS JA LAADINTA

1.4 Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut

1.4 Koulun ohjaussuunnitelma

LUKU 3 PERUSOPETUKSEN TEHTÄVÄ JA YLEISET TAVOITTEET

3.2 Opetuksen ja kasvatuksen valtakunnalliset tavoitteet

LUKU 4 YHTENÄISEN PERUSOPETUKSEN TOIMINTAKULTTUURI

4.1 Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen

4.2 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

4.3 Oppimisympäristöt ja työtavat

4.4 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

LUKU 5 OPPIMISTA JA HYVINVOINTIA EDISTÄVÄ KOULUTYÖN JÄRJESTÄMINEN

5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä

5.3 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

5.4 Opetuksen järjestämistapoja

LUKU 6 Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa

6.5 Käyttäytymisen arviointi

6.6.2 Eteneminen oman opinto-ohjelman mukaan

6.8.5 Valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa

6.11.3 Välitodistus

LUKU 7 OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKI

7.1 Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet

7.1.1 Ohjaus tuen aikana

7.1.2 Kodin ja koulun yhteistyö tuen aikana

7.4 Erityinen tuki

7.4.3 Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma

7.4.5 Pidennetty oppivelvollisuus

7.5 Perusopetuslaissa säädetty tukimuodot

7.5.1 Tukiopetus

7.5.2 Osa-aikainen erityisopetus

LUKU 8 OPPILASHUOLTO

8.4. Oppilashuoltosuunnitelmat

LUKU 12 VALINNAISUUS PERUSOPETUKSESSA

12.1 Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

12.2 Valinnaiset aineet

LUKU 1 PAIKALLISEN OPETUSSUUNNITELMAN MERKITYS JA LAADINTA

1.4 Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut

TURKU
Turun Lyseon koulu

1.8.2016 käyttöön otettavan opetussuunnitelman tuntijako (hyväksytty 6.4.2016)

Aine	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	yht
äidinkieli ja kirjallisuus	7+1	7	5	5	4	4	3	3	4	42
A1-kieli ¹⁰	1	1	2	2	3	2	2	2	3	16+2
B1-kieli						2	2	1	1	6
matematiikka	3	3+1	3+1	4	4	4	3	4	4	32
ympäristöoppi	2	2	2	3	3	2				14
biologia, maantieto ¹							2	2	3	7
fysiikka, kemia ²							2	3	2	7
terveystieto							0,5	1,5	1	3
Ympäristö- ja luonnontieteet yhteensä										31
uskonto, ET	1	1	1	1	2	1	1	1	1	10
historia ja yhteisk. ³				1	2	2	2	2	3	12
musiikki	1	1	1	1	1	1	1	1		8
kuvataide	1	1	1	1	1	2	2			9
käsityö	2	2	2	2	2	2	3			15
liikunta	2	2	3	3	2	2	2	3	2	21
kotitalous							3			3
tai- ja tai val. tunnit ⁴			2					2	2	6
Taide- ja taitoaineet yhteensä										62
oppilaanohjaus ⁵							0,5	0,5	1	2
valinnaiset aineet ⁶				1	1	1	+1	3	3	9
valinnainen B2-kieli ⁷								2	2	0
minimituntimäärät	20	20	23	24	25	25	29	29	30	224
koulun lisätunnit⁸	3						1			228
tunteja yhteensä * (koulu täyttää)	21	21	23	24	25	25	30	29	30	228
vapaaehto. A2-kieli ⁹				2	2	2	2	2	2	12

* **Koulu lisää** kunnan tuntijakotaulukkoon oppiaineen ja vuosiluokan kohdalle koulun päättämän lisätunnin (esim. **+ 1**).

¹Biologiaa (ja vastaavasti maantietoa) opetetaan 7.-9. vuosiluokilla 1 vvh; 1 vvh; 1,5 vvh.

²Fysiikkaa (ja vastaavasti kemiaa) opetetaan 7.-9. vuosiluokilla 1 vvh; 1,5 vvh; 1 vvh.

³Yhteiskuntaoppia opetetaan 4. ja 6. vuosiluokalla 1 vvh ja 9. vuosiluokalla 3 vvh. Vastaavasti historiaa opetetaan 5., 7. ja 8. vuosiluokilla 2 vvh ja 6. vuosiluokalla 1 vvh.

⁴Taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien käyttötavasta päättää koulu opetussuunnitelman perusteiden luvussa 12.1 kuvatulla tavalla. Näiden oppiaineiden vuosiluokakohtaiset tavoitteet ja sisällöt kuvataan koulun opetussuunnitelmassa.

⁵Ohjaus kuuluu kaikille oppilaille luokka-asteesta riippumatta. Oppilaanohjausta opetetaan erillisenä oppiaineena jokaisella vuosiluokalla 7-9.

⁶Valinnaisaineista:

- Koulu päättää, mitä valinnaisaineita se tarjoaa. Valintamahdollisuuksia tulee olla vähintään kaksi.
- Opetusryhmät on mahdollista muodostaa yli vuosiluokkarajojen.
- Muun opetuksen yhteydessä suositellaan yhteisöllisten opetusmenetelmien mahdollistamiseksi vähintään 12 oppilaan ryhmiä.
- Valinnaisaineiden vuosiluokakohtaiset tavoitteet ja sisällöt kuvataan koulun opetussuunnitelmassa tai lukuvuosisuunnitelmassa.

⁷B2-kieltä opiskellaan valinnaisena aineena. Mikäli oppilas valitsee sekä A2- että B2-kielen, tuntijako tulee ylittää siltä osin, kuin luokka-asteen valinnaitunnit eivät riitä molempiin kieliin.

⁸Koulun opetussuunnitelmassa kuvataan lisätuntien vuosiluokakohtaiset tavoitteet ja sisällöt.

Luokkien 1 – 3 lisätunnit käytetään 1. luokan äidinkielessä sekä 2. ja 3. luokan matematiikassa näiden oppiaineiden syventämiseksi. **Ne arvioidaan osana näiden opetusta eikä niistä tule erillistä arvioita todistukseen.** Vuosiluokkien 7-9 lisätunti on sijoitettu 7. luokan valinnaisiin aineisiin painotetuilla luokilla (liikunta ja englanti) sekä yleisopetuksen luokilla tieto- ja viestintätekniisiin opintoihin. Mahdolliset tarkennukset kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa.

⁹Vapaaehtoisten A2-kielten tunnit ovat muun tuntijaon ylittäviä tunteja vuosiluokilla 4-7. Vuosiluokilla 8-9 A2-kielet voidaan opettaa joko valinnaisaineen asemasta tai poikkeuksellisesti yhteisen tuntijaon ylittävänä. B2-latina rinnastetaan tässä suhteessa A2-kieliin. Poikkeuksen muihin A2-kieliin muodostaa A2-ruotsi, jota opetetaan vuosiluokilla 4-5 vähimmäistuntijaon ylittävänä, vuosiluokilla 6-9 ensisijaisesti B1-ruotsin asemasta ja vasta toissijaisesti valinnaisaineena tai poikkeuksellisesti tuntijaon ylittävänä opetuksena (vuosiluokilla 8-9).

¹⁰A1-kielen varhennus 1.-vuosiluokilla 1 vvt alkaen 1.8.2019, 2.-vuosiluokilla 1vvt 1.8.2020 alkaen. Tässä tuntijaossa yksi taide- ja taitoaineiden valinnaitunti on sijoitettu kaikille yhteisesti opetettavaksi tunniksi 4., 5., 6. ja 7. luokan käsityöhön sekä 3. luokan liikuntaan. Tämän jälkeen 7. luokalla ei ole yhtään vapaasti valittavaa valinnaisainetta. Sen sijaan vuosiluokilla 7-9 liikuntaa ja yhtä musiikkituntia lukuun ottamatta kaikki taide- ja taitoaineiden yhteiset tunnit keskitetään 7. luokalle. Tämä kompensoituu 8. ja 9. luokalla sillä, että valinnaisuutta on runsaasti, mikä merkitsee, että opintoja voidaan kohdentaa yksilöllisesti oman harrastuneisuuden ja tulevan ammattiuran kannalta mielekkäällä tavalla.

Yhtenäinen tuntijako helpottaa oppilaan siirtymistä kunnan sisällä toiseen kouluun kesken perusopetuksen.

TURKU
Turun Lyseon koulu

LIIKUNTA

Liikuntapainotteisella luokalla on 7. luokalla kaikille yhteistä liikuntaa yksi vuosiviikkotunti enemmän kuin muilla luokilla. Tavoitteena on lisätä oppilaiden liikunnallisia valmiuksia ja kehittää oppilaiden motorisia ominaisuuksia. Sisältöinä on erilaiset fyysis- ja havaintomotoriset harjoitteet ja omien kunto-ominaisuuksien ylläpitäminen.

7. luokka

LIIKUNTA

Lisävuosiviikkotunti on sijoitettu 7. luokan valinnaisiin aineisiin, liikunnan painotetulla luokalla liikuntaan (2 + 1 vvh).

TURKU
Turun Lyseon koulu

Tavoitteet	S	Kuntakohtainen / Koulukohtainen	L
7. luokka painotettu			
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen	S1	Liikutaan liikuntatunneilla aktiivisesti ja monipuolisesti. Kokeillaan ennakkoluulottomasti uusia liikuntatehtäviä ja -lajeja sekä itsenäisesti että ryhmissä parhaansa yrittäen.	L1 L2
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	Hahmotetaan omaa kehoa, voimaa, aikaa ja ympäröivää tilaa sekä tehdään tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa. Syvennetään yhteisenä oppiaineena opiskeltavan liikunnan osaamista.	L1 L3 L4
T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti	S1	Kehitetään tasapaino- ja liikkumistaitoja useissa eri liikuntamuodoissa ja erilaisissa ympäristöissä.	L3

erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa		Syvennetään yhteisenä oppiaineena opiskeltavan liikunnan osaamista. Tehdään säännöllisesti erilaisia koordinaatioharjoitteita.	
T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	Kehitetään välineenkäsittelytaitoja sekä yhdistetään ja sovelletaan niitä useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa. Syvennetään yhteisenä oppiaineena opiskeltavan liikunnan osaamista.	L3
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta	S1	Opitaan arvioimaan ohjatusti omaa fyysistä toimintakykyä. Ymmärretään fyysisten ominaisuuksien ylläpitämisen merkitys omalle hyvinvoinnille. Harjoitellaan ohjatusti arvioidun pohjalta fyysisiä ominaisuuksia kuten nopeus, liikkuvuus, voima ja kestävyys. Harjoitellaan ko. ominaisuuksia säännöllisesti.	L3
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan	S1	Kuunnellaan ja noudatetaan annettuja ohjeita. Toimitaan yhteisesti sovittujen toimintatapojen mukaisesti turvallisuuskäytäntökohdat ja toiset huomioden.	L3 L6 L7
Sosiaalinen toimintakyky			
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Opetellaan ilmaisemaan omia tunteita toiset huomioon ottaen. Toimitaan kaikkien ryhmän oppilaiden kanssa. Autetaan ja kannustetaan muita oppilaita.	L2 L3 L6 L7

		Toimitaan ohjausapuna oman osaamisen ollessa hyvä.	
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista	S2	Noudatetaan reilun pelin periaatetta erilaisissa tilanteissa. Kannetaan vastuuta yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.	L2 L6 L7
Psyykkinen toimintakyky			
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja	S3	Toimitaan itsenäisesti annetun ohjeen mukaan. Ponnistellaan pitkäjänteisesti oman ja yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan itsenäisesti.	L1 L2 L3
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä	S3	Kehitetään liikunnan kautta myönteistä minäkuvaa. Opetellaan antamaan ja vastaanottamaan myönteistä palautetta sekä opettajalta että muilta oppilailta. Kokeillaan omalle taitotasolle soveltuvia iloa ja virkistystä tuottavia tehtäviä. Arvioidaan omia liikuntakokemuksia ja toimintaa osana itsearviointia.	L1 L2
T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille	S3	Pohditaan fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitystä omalle hyvinvoinnille osana itsearviointia. Liikutaan ja myös itsearvioidaan enemmän koululiikunnassa.	L3
T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja	S3	Kokeillaan eri liikuntamuotoja mahdollisuuksien mukaan. Tehdään enemmän kokeiluja kuin yhteisenä oppiaineena opiskeltavassa liikunnassa.	L1 L3

taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia		Pohditaan omaa kiinnostuneisuutta eri liikuntalajeihin osana itsearviointia.	
---	--	--	--

Painotettu opetus arvioidaan periaatteella hyväksytty/hylätty, jossa hylätty tarkoittaa numeron neljä osaamista. Painotettu liikunta katsotaan liikunnan syventäviksi opinnoiksi. Suoritus voi korottaa liikunnan yleistä arvosanaa.

Painotettu liikunnan opetus 8. ja 9. luokalla on kuvattu luvussa 12.1 taide- ja taitoaineiden valinnaisten liikuntatuntien kohdalla. **Painotus jatkuu vuosiluokilla 8 ja 9 kahden vvt:n laajuisena valinnaisaineena.**

ENGLANTI

Englantirikasteisella luokalla opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi noudattavat kuntakohtaista opetussuunnitelmaa. Englantirikasteisella luokalla yhdellä lisävuosiviikkotunnilla vahvistetaan sanaston kehittymistä, kehitetään erityisesti suullisen ilmaisun valmiuksia ja TVT-taitoja hioen integroidaan englannin kieltä soveltuvin osin koulun muihin oppiaineisiin. Opiskelussa käytetään sekä perinteisiä että e-materiaaleja niitä myös itse tarvittaessa luoden. Englantirikasteisuus toteutetaan vuosiluokittain erikseen sovituissa oppiaineissa ja englannin kielen osuus vaihtelee oppiaineittain ja vuosiluokittain.

7. luokka

ENGLANTI A1

Lisävuosiviikkotunti on sijoitettu 7. luokan valinnaisiin aineisiin, englannin painotetulla luokalla englantiin (2 + 1 vvh).

			
Tavoitteet	S	Kuntakohtainen / Koulukohtainen	L
7. luokka			
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä	S1	Tutustutaan maailman moni- ja rinnakkaiskielisyyteen sekä maihin, joissa englanti on joko valtakielenä tai rinnakkaiskielenä. Tutustutaan niiden maiden kulttuureihin, joissa englanti on valtakielenä.	L1 L2

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista	S1	Tutustutaan lingua franca -käsitteeseen ja tutkitaan ja havainnoidaan englannin kielen erilaisia variantteja. Harjoitellaan oma-aloitteista vuorovaikutusta ja itsensä ilmaisua englanniksi vähäiselläkin kielitaidolla. Syvennetään vuorovaikutustaitoja ja itsenäisen esiintymisen valmiuksia.	L1 L2
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	Kerrataan ja opetellaan käyttämään kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat rakenteiden opiskelussa sekä vertailemaan englantia ja muita opiskeltuja kieliä keskenään. Sovelletaan kielen rakenteita laajennetusti.	L1 L3
Kielenopiskelutaidot			
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	Vahvistetaan aiemmin opittuja kielenopiskelutaitoja, harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista ja ryhmittelyä. Asetetaan omia kielenopiskelutavoitteita ja arvioidaan omia opiskelutapoja sekä toimitaan vuorovaikutustilanteissa toisia kannustaen. Syvennetään ryhmätyöskentelytaitoja.	L1 L3
T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kielenopiskelun valmiuksia	S1	Vahvistetaan alakoulussa opittuja kielenopiskelutaitoja ja harjoitellaan yläkoulussa tarvittavia taitoja. Harjoitellaan oppimateriaalien monipuolista käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista ja ryhmittelyä. Tutkitaan, mihin englannin taitoa voi käyttää koulun ulkopuolella. Tehdään erilaisia projektitöitä ja hyödynnetään tietotekniikan tuomia mahdollisuuksia.	L1
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin	S3	Keskustellaan englannin kielellä kotiin, kouluun ja harrastuksiin liittyvistä aiheista.	L4

monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämänkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä		Harjoitellaan yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa monialaista englannin kielen käyttöä. Ilmaistaan omia mielipiteitä suullisesti erilaisten tekstien kautta.	
T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä	S3	Harjoitellaan erilaisissa oppimistilanteissa aloitteellisuutta viestinnän eri vaiheissa. Opetellaan keinoja, joilla voi varmistaa viestintäkumppanin ymmärtäneen viestin sekä harjoitellaan tuntemattomien ilmaisujen kiertämistä ja korvaamista tai viestin uudelleenmuotoilua.	L4 L6
T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaan rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää	S3	Harjoitellaan englanninkielisen maailman sosiaalisia taitoja (<i>esim. tervehtiminen ja kohteliaisuusfraasit</i>). Sisäistetään tilannekohtaisia fraaseja.	L2
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita	S3	Opetellaan sanastoa ja rakenteita monenlaisista kirjallisista ja kuulluista teksteistä, kuten kertovista ja kuvaavista. Otetaan tekstejä valittaessa huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä.	L4
T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen	S3	Tutustutaan ja osallistutaan erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin eri viestintäkanavien kautta. Otetaan viestintätilanteissa huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Käytetään mahdollisimman laajaa sanastoa, rakennevalikoimaa sekä yleisiä fraaseja ja idiomeja.	L5 L6

		Sovelletaan ääntämisen perussääntöjä itsenäisesti.	
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaa ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä	S1	Tutustutaan maailman moni- ja rinnakkaiskielisyyteen sekä maihin, joissa englanti on joko valtakielenä tai rinnakkaiskielenä. Tutustutaan niiden maiden kulttuureihin, joissa englanti on valtakielenä.	L1 L2
T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista	S1	Tutustutaan lingua franca -käsitteeseen ja tutkitaan ja havainnoidaan englannin kielen erilaisia varianteja. Harjoitellaan oma-aloitteista vuorovaikutusta ja itsensä ilmaisua englanniksi vähäiselläkin kielitaidolla. Käsitellään nuoria kiinnostavia aihepiirejä.	L1 L2
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	Kerrataan ja opetellaan käyttämään kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat rakenteiden opiskelussa sekä vertailemaan englantia ja muita opiskeltuja kieliä keskenään.	L1 L3

Painotettu opetus arvioidaan periaatteella hyväksytty/hylätty, jossa hylätty tarkoittaa numeron neljä osaamista. Painotettu opetus katsotaan englannin syventäviksi opinnoiksi. Suoritus voi korottaa englannin yleistä arvosanaa.

Painotettu englannin opetus 8. ja 9. luokalla on kuvattu koulun lukuvuosisuunnitelmassa valinnaisaineiden yhteydessä. Painotus jatkuu vuosiluokilla 8 ja 9 yhden vvt:n tai kahden vvt:n laajuisena valinnaisaineena.

ATK Tieto- ja viestintätekniikka

Seitsemännen luokan valinnaisella tv-tunnilla harjoitellaan uudentyyppisen oppilaslaitteen käyttötaitoja, jotta laitteen käyttö olisi tehokasta muissa oppiaineissa.

TURKU
Turun Lyseon koulu

Tieto- ja viestintätekniikka 1 vvt

Tavoitteet 7. luokka	S	Kuntakohtainen	L
Merkitykset, arvot ja asenteet			
Vahvistaa oppilaan tietoteknisiä taitoja.		Opetellaan tieto- ja viestintätekniikan käyttöä apuvälineenä opiskelussa.	L1- L7
Ohjata vastuullisuuteen.		Opetellaan vastuullista tieto- ja viestintätekniikan käyttöä.	L1- L7
Työskentelyn taidot			
Ohjata oppilasta käyttämään erilaisia opiskelussa tarvittavia ohjelmia ja sovelluksia.		Harjoitellaan perustaitoja yleisesti käytössä olevilla sähköisillä oppimisalustoilla ja sovelluksilla.	L1, L3, L4, L5, L7
Rohkaista oppilasta soveltamaan tietotekniikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä maailmassa		Harjoitellaan TVT:n monipuolista luontevaa käyttöä osana opiskeluvalmiuksien harjoittamista. Kurssin materiaalina voi olla perusopetuksen eri oppiaineiden sisältöjä ja tehtäviä, koska harjoitellaan TVT:n käyttöä työvälineenä eri yhteyksissä.	L1- L7
Ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun		Tutustutaan Internetin hakupalveluihin ja niiden käyttämiseen. Tutustutaan tekijänoikeuksiin.	L1, L3, L4, L5, L6
Käsitteelliset ja tiedonalaiset tavoitteet			
Erilaisten opiskelussa tarvittavien ohjelmien ja sovellusten hallinta.		Sisäistetään opiskelua tukevia tv-taitoja ja niiden automatisoitumista.	L1,- L7

LISÄTIEDOT, ARVIOINTI: Tämä 7. luokan valinnainen yhden vuosiviikkotunnin tieto- ja viestintä-tekniikan kurssi katsotaan soveltavaksi opinnoiksi ja se arvioidaan merkinnällä hyväksytty tai hylätty.

1.4 Koulun ohjaussuunnitelma

TURKU
Turun Lyseon koulu

Oppilaanohjaus on jatkuvaa ja vuorovaikutteista toimintaa, tavoitteena on oppilaan kasvun ja kehityksen tukeminen.

Koulun ohjaussuunnitelma vuosiluokille 1 – 2: Koululaiseksi kasvaminen

Tavoitteet ovat seuraavat:

- edistää oppilaiden opiskeluvalmiuksien ja –taitojen kehittymistä
- tukea vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista
- antaa ohjausta tavoitteiden asettamisessa
- antaa kannustavaa ja ohjaavaa palautetta tavoitteiden saavuttamisesta siten, että oppimaan oppimisen taidot vahvistuvat
- valita työtapoja ja palautteen antamisen tapoja, jotka mahdollistavat oppilaiden myönteisen käsityksen muodostamisen itsestään oppijana sekä ryhmässä toimimiseen
- ohjata vuorovaikutustapojen harjoitteluun ja ryhmässä toimimiseen
- kannustaa osallisuuteen omassa lähiympäristössä

Ohjaus toteutuu kiinteänä osana luokan opetusta ja muuta koulun toimintaa. Luokanopettaja vastaa ohjauksesta yhdessä koulun muun henkilökunnan kanssa. Ohjauksen avulla autetaan oppilasta kuulumaan ryhmään ja toimimaan ryhmän jäsenenä.

Koulun ohjaussuunnitelma vuosiluokille 3-6: Oppijana kehittyminen

~~Turun Lyseon koulussa toimivien vuosiluokkien 4-6 aikana~~

Tavoitteet ovat seuraavat:

- ohjataan oppilaita toimimaan yhdessä ja kantamaan vastuuta koulutyöstä
- oppilasta ohjataan osallisuuden keinoin edistämään koko kouluyhteisön hyvinvointia. Oppilaiden sosiaalisia taitoja, keskinäistä tasa-arvoa ja suvaitsevaisuuden taitoja tuetaan monin yhteistoiminnallisin keinoin, ~~kuten esimerkiksi monialaisilla oppimiskokonaisuuksilla.~~
- oppilaan myönteistä käsitystä itsestään oppijana vahvistetaan ja oppilasta ohjataan sekä tunnistamaan että arvostamaan omia vahvuuksiaan, kykyjään ja taitojaan
- oppilaiden opiskeluvalmiuksien kehittymistä edistetään opiskelustrategioista keskustelemalla, omien tavoitteiden asettamisella ja itsearvioinnin avulla ~~Luokkien 4-6~~
- oppilaita tuetaan ottamaan vastuuta elämästään, opiskelustaan, valinnoistaan sekä toiminnastaan ryhmän ja lähiyhteisönsä aktiivisena jäsenenä ja toimijana
- tarjotaan mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen omassa kouluyhteisössä ja lähiympäristössä
- edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä

Ohjaus toteutuu kiinteänä osana luokan opetusta ja muuta koulun toimintaa. Luokanopettaja vastaa ohjauksesta yhdessä koulun muun henkilökunnan kanssa.

Oppilaanohjaus painottuu oppilaan oman vastuunottamisen lisäämiseen. Oppilasta ohjataan asettamaan opiskelulle tavoitteita, joiden toteutumista arvioidaan. Koko koulun henkilökunta tukee oppilaan koululaiseksi kasvamista. Oppilasta ohjataan ja kannustetaan osallistumaan oppilaskuntatyön eri tasoihin; huoltajien osallisuus

oppilaanohjauksessa toteutuu säännöllisissä tapaamisissa ja kodin ja koulun yhteydenpidossa. Työelämään tutustuminen tapahtuu huoltaja-, työpaikkavierailujen sekä Yrittäskylä-toiminnan avulla.

Ohjaus 4. luokalle siirryttäessä

Oppilaan opiskeluun tulee suuria muutoksia neljännellä luokalla koulunvaihdon vuoksi. Tätä siirtymävaihetta halutaan tukea monipuolisesti järjestämällä kolmannen luokan keväällä tutustumiskäyntejä tulevaan kouluun, tiedottamalla huoltajia muutoksesta sekä uusista käytänteistä. Oppilaan hyvinvointia seuraa oppilasta opettavat opettajat, erityisesti luokanopettaja koulun oppilashuoltohenkilöstön tukemana.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet, työskentely monialaisissa verkostoissa

Oppilaan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä edistetään monialaisilla oppimiskokonaisuuksilla, joita on koulussamme vähintään kaksi lukuvuodessa. Oppimiskokonaisuudet suunnitellaan yhteistyössä oppilaiden ja mahdollisuuksien mukaan myös huoltajien kanssa. Koulun omien yhteisten ilmiöpohjaisten monialaisten oppimiskokonaisuuksien lisäksi voidaan erilaisissa 4-6 luokkalaisten oppilaiden kokoonpanoissa toteuttaa teemapäiviä, teemaviikkoja tai muita yhteisiä tapahtumia. Oppilaskunnan toiminnassa harjoitellaan alaluokilta lähtien toimintaa yhdessä, osallisuutta ja vastuun ottamista. Runosmäen Alueen nuorisotoimen sekä kirjaston kanssa tehdään yhteistyöprojekteja.

Ohjaussuunnitelma luokilla 1–6

Oppilaanohjaus on jatkuvaa ja vuorovaikutteista toimintaa, tavoitteena oppilaan kasvun ja kehityksen tukeminen.

Ohjauksessa mukana on myös työelämään tutustuminen (1-2 lk: omat vastuutehtävät ja koulun ammatteihin tutustuminen, 3-6 lk: vastuutehtävät ja vanhempien ja lähiseudun yritysten ammatteihin tutustuminen).

Oppilaanohjaukseen liittyvät myös elämyspolun kullekin vuosiluokalle sidotut ja valinnaiskorista valittavat kohteet.

Koulun ohjaussuunnitelma vuosiluokilla 7-9: Yhteisön jäsenenä kasvaminen

Tavoitteet ovat seuraavat:

Vuosiluokkien 7-9 aikana

- oppilasta ohjataan edelleen kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja opiskeluvalmiuksiaan
- oppilaita autetaan hahmottamaan valintojen vaikutusta opintoihin ja tulevaisuuteen
- ohjauksen tehtävänä on selkeyttää opiskeltavien oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta sekä laajentaa oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista

Ohjaussuunnitelman toteuttamisen vastuunjako

Luokanohjaaja tukee oppilaan kasvua ja kehitystä sekä oppimista ja opiskelua. Luokanohjaaja vastaa oman luokkansa oppilaiden opintojen etenemisen seuraamisesta ja huolehtii siitä, että oppilas saa apua opiskeluvaikeuksissa tai muissa ongelmatilanteissa. Luokanohjaaja konsultoi oppilashuoltohenkilöstöä tarpeen mukaan. Laaja-alaiset erityisopettajat rakentavat luokkiin jaettavan tuen yhdessä aineenopettajien kanssa.

Ohjaustyöhön osallistuu koko koulun henkilökunta oman erikoisalueensa mukaan.

Kodin ja koulun ohjausta koskeva yhteistyö

Luokanohjaaja pitää säännöllisesti yhteyttä huoltajiin monin eri tavoin oppilaan koulunkäyntiin liittyvissä asioissa.

Oppilaanohjaaja on aktiivisesti yhteydessä huoltajiin eri ohjaustilanteissa ja huolehtii siihen liittyvästä tiedotustyöstä **tilanteen vaatimalla tavalla**. Koulutus- ja uravalinnat ovat esillä vuosiluokkien 7-9 huoltajien illoissa.

Kodin ja koulun ohjausyhteistyö ja siihen liittyvät päivämäärät tarkentuvat lukuvuosittain koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Työelämäyhteistyö, työelämään tutustumisen järjestelyt

Työelämään tutustumisjakso toteutetaan kaikilla yläkoululuokilla. Toisen asteen oppilaitosten kanssa tehdään yhteistyötä eri ammattialoihin ja koulutusvaihtoehtoihin tutustumisen yhteydessä.

Muiden yläkoulujen oppilaanohjaajien kanssa sovitaan TET-jaksojen ajankohdista ja yhteisistä tutustumiskäynneistä. Oppilaanohjaaja on aktiivisesti yhteydessä 2. asteen oppilaitoksiin mm. koulukokeiluita ja tutustumispäiviä suunnitellessa.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet kaikilla luokka-asteilla, työskentely monialaisissa verkostoissa

Oppilaan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä edistetään monialaisilla oppimiskokonaisuuksilla, joita on koulussamme vähintään kaksi lukuvuodessa. Oppimiskokonaisuudet suunnitellaan yhteistyössä oppilaiden ja mahdollisuuksien mukaan myös huoltajien kanssa. Koulun omien yhteisten ilmiöpohjaisten monialaisten oppimiskokonaisuuksien lisäksi voidaan erilaisissa ~~4-6-luokkalaisten~~ oppilaiden kokoonpanoissa toteuttaa teemapäiviä, teemaviikkoja tai muita yhteisiä tapahtumia. Oppilaskunnan toiminnassa harjoitellaan alaluokilta lähtien toimintaa yhdessä, osallisuutta ja vastuun ottamista. ~~Runosmäen Alueen nuorisotoimen sekä kirjaston~~ Lähiympäristön toimijoiden kanssa tehdään yhteistyöprojekteja.

LUKU 3 PERUSOPETUKSEN TEHTÄVÄ JA YLEISET TAVOITTEET

3.2 Opetuksen ja kasvatuksen valtakunnalliset tavoitteet

~~Turun Lyseon koululla on erillinen TVT-strategia, joka päivitetään kerran lukuvuodessa osana lukuvuosisuunnitelmaa. Strategiassa on lueteltu minimitalvoitteet eri ikäisten oppilaiden TVT-osaamiselle. Lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan lisäksi kunkin lukuvuoden painopisteet ja kehittämiskohteet.~~

LUKU 4 YHTENÄISEN PERUSOPETUKSEN TOIMINTAKULTTUURI

4.1 Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen

Tavoitteena on yhteisöllisyys, osallisuus sekä oppilaiden ja huoltajien kuulluksi tuleminen. Turun Lyseon koulussa suunnittelu ja toimintakulttuurin kehittäminen tapahtuu yhteistyössä seuraavilla foorumeilla: johtoryhmä, **suunnitteluryhmä**, opettajainkokous, opettajien luokkataso-, aineryhmä- ja teematiimit, viikoittainen YT-

aika, KOR-ryhmä, henkilökuntakokous, oppilaskunta hallituksineen (jokaiselta luokalta edustaja), luokkatunnit, tukioppilastoiminta sekä vanhempainyhdistys.

Lyseon koulun lukujärjestysrakenteissa otetaan huomioon yhteissuunnittelu-aika. Lukuvuosisuunnitelmassa tarkennetaan opetushenkilökunnan kesken tehtävää yhteissuunnittelua. Yhteissuunnittelussa pyritään hyödyntämään sähköistä viestintää. Muilta osin yhteistyön kanavat ja viestintävälineet sovitaan lukuvuosisuunnitelmassa. Lukuvuoden alussa yhteinen suunnittelu aloitetaan opetushenkilökunnan yhteisellä suunnittelupäivällä. Lukuvuoden alussa käynnistetään rehtorin alaisuudessa toimiva suunnitteluryhmä, jossa on mukana vähintään johtaja, varajohtaja sekä molemmista yksiköistä edustajat. Työyhteisöä koskevista asioista käsiteltävät asiat tiedotetaan etukäteen osallisille ja mahdollinen muistio tai pöytäkirja tallennetaan käsittelyn jälkeen asianosaisten nähtäväksi.

Oppilaat osallistuvat yhteiseen suunnitteluun luokissa pidettävien luokkatuntien kautta. Syyslukukaudella valitaan luokista oppilaskunnan hallituksen edustajat. Oppilasta koskevista asioista jokaisella osallisella on oikeus tulla kuulluksi. Huoltajia osallistetaan koulun toimintakulttuurin kehittämiseen monipuolisesti, muun muassa erilaisin kyselyin, tiedottein ja yhteisen toiminnan kautta. Lukuvuosisuunnitelma käsitellään vanhempainyhdistyksen ja oppilaskunnan kesken.

4.2 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Luokkatuntien tavoitteena on lisätä oppilaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia oman koulun toimintaan sekä edistää luokan hyvää ilmapiiriä ja oppilaiden turvallisuudentunnetta. Luokanopettajat ja luokanohjaajat pitävät säännöllisesti luokkatunnit, jotka on merkitty oppilaiden lukujärjestyksiin. Sisältöjä suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa ottaen huomioon oppilaiden ikään ja opiskelutilanteeseen liittyvät seikat. Myös koulun yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä (KOR) on mukana luokkatuntien suunnittelussa ja toteutuksessa.

Lyseon koulussa järjestään tarpeen mukaan luokkatunteja. Luokkatunneilla käsitellään oppilaiden hyvinvointia ja oppimista koskevia asioita. Luokkatunneilla keskustellaan luokan kesken opetuksellisista teemoista, teema- ja juhlapäivien järjestämisestä ja järjestelyistä sekä oppilaiden asioista luokka- ja koulutasolla. Luokkatuntien sisällöt kohdennetaan ikä- ja kehitystason mukaan. Luokkatunneilla pyritään vahvistamaan oppilaan minäkuva ja annetaan oppilaille mahdollisuus osallistua ja tulla kuulluksi myös omaa ympäristöä koskevista asioista. Yhdessä asetetut tavoitteet auttavat oppilaita sitoutumaan paremmin omaan oppimiseen ja luokan yhteiseen toimintaan. Luokkatuntien järjestelyjä ja mahdollisia sisältöjä kuvataan tarkemmin lukuvuosisuunnitelmassa.

Jokaisessa luokassa valitaan oppilaskunnan hallitukseen edustaja, jonka kautta luokan oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa koulun asioihin edustuksellisesti. Oppilaskunnan hallituksen edustaja tuo tietoa omiin luokkiinsa koulun asioista sekä laajemminkin, esimerkiksi Lasten Parlamentin toiminnasta. Oppilaskunnalta kerätään tietoa koulun toiminnan ja oppimisympäristön kehittämistä sekä oppimistavoista. Oppilaskunnan hallituksen kanssa käydään läpi koulun lukuvuosisuunnitelma. Luokkatuntien kautta oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa koulun lukuvuosisuunnitelman suunnitteluun soveltuvin osin.

4.3 Oppimisympäristöt ja työtavat

Lyseon koulussa oppimisympäristöt suunnitellaan tukemaan erilaisia oppijoita. Oppimisympäristönä on koulurakennuksen lisäksi piha-alue sekä lähimetsä ja –ympäristö ja koko kaupungin tarjoamat mahdollisuudet. Koulun tiloja hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan siten, että ne mahdollistavat joustavat ryhmittelyt ja yhdessä opiskelun. Koulussa työskennellään erilaisissa oppimisympäristöissä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilaat osallistetaan opiskeluympäristöjen suunnitteluun ja toteutukseen. Opiskelutilat pyritään muokkaamaan niin, että ne tukevat opiskelumotivaatiota, työrauhaa ja mahdollistavat myös itsenäisen opiskelun.

4.4 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Lyseon koulu toimii alueensa lähikouluna, jonka tavoitteena on pitää huolta kaikista lähialueen oppilaista. Tavoitteena on turvallinen ja oppimaan innostava koulu, jonka toiminnassa osallisina ja vaikuttajina ovat henkilökunta, oppilaat, huoltajat ja yhteistyötahot. Eri toimijoiden välinen yhteistyö perustuu keskinäiseen kunnioitukseen ja arvostukseen. Yhteistyö on suunnitelmallista ja aikataulutettua, ja yhteistyö näkyy koulun toiminnassa toteutettavina monialaisina

oppimiskokonaisuuksina, teema- ja toimintapäivinä sekä oman toiminnan säännöllisenä arviointina ja kehittämisenä. Monipuoliset oppimisympäristöt, laaja-alaiset oppimiskokonaisuudet ja vaihtelevat työtavat tukevat oppilaiden aktiivisuutta omassa oppimisessaan ja mahdollistavat erilaisia tapoja oppia.

Lyseon koulun toimintakulttuurin tavoitteena on vaikuttaa kaikkien koulussa työskentelevien – niin lasten kuin aikuisten – päivittäiseen hyvinvointiin ja koulutyön mielekkyyden kokemiseen. Toimintakulttuurin peruslähtökohtana on avoin, luottamuksellinen ja osallistava keskustelukulttuuri ja ilmapiiri. Tavoitteena on vahvistaa oppilaan identiteettiä ja osaamista sekä pyrkimystä hyvään elämään, joka edellyttää kestävästä elämäntapaa. Toimintakulttuurimme rakentuu yhteistyölle ja monipuolisille työtavoille.

Lyseon koulussa työtavat suunnitellaan tukemaan erilaisia oppijoita. Opettaja valitsee opetusmenetelmät ja suunnittelee mahdollisuuksien mukaan työtavat vuorovaikutuksessa oppilaiden kanssa.

Opetusmenetelmiä ja työtapoja käytetään monipuolisesti mm.:

- työpari/luokkatason ryhmä
- yhteisopettajuus
- samanaikaisopettajuus
- tuntien palkittaminen
- teema- ja tapahtumapäivät
- monialaiset oppimiskokonaisuudet
- kummitoiminta
- joustavat ryhmittelyt
- vertaisoppiminen
- varjostus
- spiraalioppiminen
- yhteistoiminnallinen oppiminen
- yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely
- työpistetyöskentely
- digitaaliset oppimisympäristöt
- toiminnallisuutta tukevat materiaalit
- eheytetty materiaali
- eriyttävä materiaali +/-
- pelit ja pelillisuus
- leikki
- urakatehtävät

Erilaisten työtapojen avulla kehitetään tiedon hankkimisen, soveltamisen ja arvioimisen taitoja sekä tuetaan oppilaiden keskinäisessä vuorovaikutuksessa tapahtuvaa oppimista. Monipuolisten työtapojen kautta oppilaalle kehittyä valmiuksia ottaa vastuuta omasta oppimisestaan. Työtavat kannustavat oppilasta tunnistamaan erilaisia oppimisstrategioita ja se auttaa häntä ohjaamaan omaa oppimistaan. Työtapojen kautta oppilas löytää omat vahvuutensa ja omaksuu taitoja ja soveltaa niitä uusissa tilanteissa.

LUKU 5 OPPIMISTA JA HYVINVOINTIA EDISTÄVÄ KOULUTYÖN JÄRJESTÄMINEN

5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä

TURKU
Turun Lyseon koulu

Turun Lyseon koulun tavoitteena on edistää yhteistyötä huoltajien ja alueellisten toimijoiden kanssa. Yhteistyöllä pyritään tukemaan kodin kasvatustyötä luomalla turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö. Tavoitteena on myös lisätä huoltajien aktiivisuutta koulun toimintaan osallistumisessa ja lapsensa koulunkäynnin seuraamisessa.

Vanhempainiltoja pidetään jokaisella vuosiluokalla, silloin käsitellään mm. opetussuunnitelmaa, oppimisympäristöä, tiedotetaan luokkatason yleisistä tavoitteista ja sisällöistä, arvioinnin periaatteista, työtavoista ja oppilashuollon

asioista. Vanhempaintapaamisia pidetään tarpeen mukaan. Näissä tapaamisissa käsitellään yksilötason oppimisen ja kasvun tavoitteita sekä haasteita.

Wilma ja opettajien työpuhelimet toimivat päivittäisenä yhteistyön välineenä. Huoltajat ilmoittavat poissaolot mahdollisimman nopeasti, ensisijaisesti Wilmalla.

Turun Lyseon koulussa toimii kaksi erillistä vanhempainyhdistystä: Runosmäen yksikön vanhempainyhdistys ja Kärsmäen/Pallivahan yksikön vanhempainyhdistys. ~~Lyseon koulun Vanhempainyhdistykset kokoontuvat noin kerran kuukaudessa ja osallistuvat mahdollisuuksien mukaan koulun toimintaan. Vanhempainiltoja ja/tai vanhempaintapaamisia pidetään jokaisella vuosiluokalla. Wilma ja opettajien työpuhelimet toimivat päivittäisenä yhteistyön välineenä.~~ Huoltajilla on mahdollisuus osallistua koulun juhliin ja muihin tapahtumiin.

Vastuuhenkilöt

Turun Lyseon koulun oppilaanohjaaja on linkki yläkoulun ja alakoulun välillä ja on aloitteellinen uusien 7. luokkalaisten oppilaaksiottoa käynnistettäessä. Yhteydenpito lähettäviin kouluihin jatkuu koko lukuvuoden.

Opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömän tiedon siirtäminen alakoulusta yläkouluun tapahtuu automaattisesti niiden oppilaiden osalta, jotka jatkavat opintojaan Turun kaupungin oppilaitoksessa. Tämän lisäksi opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömän tiedon siirtäminen voi tapahtua esim. erityisopettajien, kuraattoreiden ja koulupsykologien välillä.

Tutustumiskäynnit

Tulevien, oman oppilaaksiottoalueen 7. luokkalaisten tutustumiskäynnit järjestetään syyslukukauden lopussa. Tutustumisaamu- tai iltapäivän suunnittelu alkaa oppilaanohjaajan tekemällä ohjeistuskäynnillä alakoulussa. Tulevat uudet oppilaat saavat vaikuttaa tutustumiskäynnin sisältöön.

Lyseon koulun esittelyillä (tammikuu) kerrotaan Lyseon toiminnasta ja painopisteistä sekä oppilaille että huoltajille.

Luokkien muodostamisen jälkeen (toukokuu) tulevat 7. luokkalaiset kutsutaan Lyseon tutustumaan uuteen luokkaansa ja luokanohjaajaansa.

5.3 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Mikäli koulun oppilas ei noudata koulun sääntöjä tai yhteisiä käytänteitä, opettaja huomauttaa ja keskustelee oppilaan kanssa. Jos kasvatusta ohjaavat toimenpiteet oppilaan ojentamiseksi eivät riitä, käydään oppilaan kanssa kasvatuskeskustelu. Käsittelystä vastaa ensisijaisesti rikkeen havainnut opettaja. Kasvatuskeskustelu pyritään käymään oppilaan kanssa mahdollisimman pian rikkeen tapahduttua ja se kirjataan Wilmaan sekä tiedotetaan huoltajia. Huoltaja voi myös aina osallistua kasvatuskeskusteluun.

Toistuvien rikkeiden tai vakavien rikkomusten kohdalla voidaan oppilaalle määrätä jälki-istuntoa tai käyttää muita perusopetuslaissa määriteltyjä kurinpidollisia keinoja (kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen).

~~Turun Lyseon koulu tiedottaa huoltajille ja muille yhteistyötahoille koulun järjestyssäännöistä, kurinpidollisista ja muista ohjaustoimenpiteistä Wilma-järjestelmässä.~~ **Oppilaille ja huoltajille tiedotetaan koulun järjestyssäännöistä, kasvatuskeskustelukäytännöistä ja muista kurinpidollisista keinoista lukuvuoden alussa sekä koulun**

lukuvuosisuunnitelmassa. Lisäksi koulun tiedotuskanavana toimii koulun blogi, joka on myös koulun kotisivu. ~~Koulun oppilaskunta, koulun henkilöstö ja vanhempainyhdistys arvioivat suunnitelman toteutumista lukuvuosittain.~~ Oppilaat, huoltajat ja koulun henkilöstö arvioivat suunnitelman toteutumista lukuvuosittain.

5.4 Opetuksen järjestämistapoja

Turun Lyseon koulussa elämäncatsomustieto ja muiden kuin evankelisluterilaisen uskonnon opetus järjestetään pääsääntöisesti yhdysluokkaopetuksena. Ryhmässä voi olla oppilaita vuosiluokilta 1-6 tai 7-9. Yhdysluokassa jokaisen oppilaan opetus ja arviointi toteutetaan suhteessa oppilaan oman vuosiluokan tavoitteisiin ja sisältöihin.

LUKU 6 Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa

6.5 Käyttäytymisen arviointi

Käyttäytymisen arvosana	Muiden ihmisten huomioon ottaminen (hyvät tavat)	Ympäristön huomioon ottaminen (työrauha, oppimisympäristöstä huolehtiminen)	Sääntöjen noudattaminen (koulun ja luokan)
10	Oppilas käyttäytyy aina asiallisesti, esimerkiksi ja vastuuntuntoisesti sekä toimii aina rehellisesti ja luotettavasti.	Oppilas toimii aina myönteisesti kouluyhteisössä ja ottaa aina muut ihmiset huomioon sekä ymmärtää vastuunsa ympäristöstä.	Oppilas ymmärtää sääntöjen ja ohjeiden merkityksen sekä noudattaa niitä aina ja käy täsmällisesti koulua.
	Oppilas käyttäytyy aina ystävällisesti ja kannustaa omalla esimerkillään muita hyvään käytökseen.	Huolehtii yhteisistä tavaroista ja oppimisympäristöstä oma-aloitteisesti.	Oppilas kannustaa omalla esimerkillään muita noudattamaan sääntöjä.
	Tervehtii oppilastovereita ja koulun aikuisia oma-aloitteisesti .	Oppilas toimii kiusaamisen vastaisesti.	Oppilaalla ei ole rangaistuksia.
	Osaa esittää oman mielipiteensä asiallisesti ja ystävällisesti.	Auttaa ja kannustaa luokkakavereita oma-aloitteisesti.	

9	Oppilas käyttäytyy lähes aina asiallisesti ja vastuuntuntoisesti sekä toimii rehellisesti ja luotettavasti. Oppilas käyttäytyy ystävällisesti ja kannustaa omalla esimerkillään muita hyvään käytökseen. Oppilas tervehtii oppilastovereita ja koulun aikuisia oma-aloitteisesti. Osaa esittää oman mielipiteensä asiallisesti ja ystävällisesti.	Oppilas toimii lähes aina myönteisesti kouluyhteisössä ja ottaa oma-aloitteisesti huomioon muut ihmiset sekä ymmärtää vastuunsa ympäristöstä. Huolehtii yhteisistä tavaroista ja oppimisympäristöstä hyvin. Oppilas toimii suvaitsevaisesti ja kannustavasti. Oppilaan tuntityöskentely edistää luokan työrauhaa	Oppilas ymmärtää sääntöjen ja ohjeiden merkityksen sekä noudattaa niitä lähes aina ja käy täsmällisesti koulua. Oppilaalla voi olla tapauksesta riippuen yksi rangaistus.
8	Oppilas käyttäytyy pääsääntöisesti asiallisesti ja vastuuntuntoisesti sekä toimii rehellisesti ja luotettavasti. Oppilas käyttäytyy pääsääntöisesti ystävällisesti. Oppilas tervehtii oppilastovereita ja koulun aikuisia. Oppilas käyttää asiallista kieltä.	Oppilas toimii myönteisesti kouluyhteisössä ja ottaa huomioon muut ihmiset sekä ymmärtää vastuunsa ympäristöstä. Huolehtii yhteisistä tavaroista ja oppimisympäristöstä pääsääntöisesti hyvin. Oppilas ei kiusaa muita. Oppilaan tuntityöskentely ei heikennä luokan työrauhaa.	Oppilas ymmärtää sääntöjen ja ohjeiden merkityksen sekä pääsääntöisesti noudattaa niitä ja käy säännöllisesti koulua.
7	Oppilaan käyttäytyminen on toisinaan epäasiallista.	Oppilas toimii toisinaan kielteisesti kouluyhteisössä.	Oppilas ymmärtää vaihtelevasti sääntöjen ja ohjeiden

	Oppilas toimii joskus epärehellisesti ja epäluotettavasti. Oppilas puhuu ja puhuttelee aikuisia ja/tai oppilastovereita joskus epäkohteliaasti	Oppilas ei aina ota huomioon muita ihmisiä, eikä ymmärrä vastuutaan ympäristöstä. Suhtautuu toisinaan välinpitämättömästi koulun tai oppilastovereiden omaisuutta kohtaan. Ei aina ymmärrä yhteistyön merkitystä. Oppilaan tuntityöskentely ei ole luokan työrauhaa edistävää.	merkityksen eikä aina noudata niitä. Oppilas käy ajoittain epäsäännöllisesti koulua. Oppilas tietää säännöt, mutta häntä pitää välillä muistuttaa niistä
6	Oppilas käyttäytyy usein epäasiallisesti ja vastuuntunnottomasti. Oppilas toimii usein epärehellisesti ja epäluotettavasti. Oppilas puhuu usein epäkohteliaasti. Oppilasta joudutaan usein huomauttamaan käyttäytymisestä.	Oppilas toimii usein kielteisesti kouluyhteisössä. Oppilas ei ota huomioon muita ihmisiä, eikä ymmärrä vastuutaan ympäristöstä. Oppilas on vahingoittanut koulun tai oppilastoverin omaisuutta tahallisesti Oppilas jättää lähes poikkeuksetta huomioimatta toisten pyynnöt, toiveet ja mielipiteet	Oppilas ei ymmärrä sääntöjen ja ohjeiden merkityksiä eikä noudata niitä. Oppilaan koulunkäynti on epäsäännöllistä. Oppilas ei ymmärrä vastuutaan ympäristöstä. Oppilaalla on useita häiritsevään käyttäytymiseen liittyviä merkintöjä Wilmassa tai kasvatustakeskusteluja / jälki-istuntoja. Oppilas on tuonut sääntöjen vastaisia esineitä tai aineita kouluun.

5	Oppilaan käyttäytyminen on lähes aina epäasiallista ja vastuuntunnotonta. Oppilas toimii lähes aina epärehellisesti ja epäluotettavasti. Oppilas puhuu ja keskustelee epäkohteliaasti. Oppilasta huomautetaan jatkuvasti käytöksestä.	Oppilas toimii kielteisesti kouluyhteisössä. Oppilas ei ota huomioon muita ihmisiä. Oppilas on vahingoittanut koulun tai oppilastoverin omaisuutta tahallisesti ja suhtautuu asiaan välinpitämättömästi. Oppilas toimii toisten pyyntöjen, toiveiden ja mielipiteiden vastaisesti.	Oppilas ei ymmärrä sääntöjen ja ohjeiden merkityksiä ja rikkoo niitä jatkuvasti. Oppilas käy epäsäännöllisesti koulua. Oppilas ei ymmärrä vastuutaan ympäristöstä. Oppilaalla on paljon häiritsevään käyttäytymiseen liittyviä merkintöjä Wilmassa tai kasvatuskeskusteluja / jälki-istuntoja. Oppilas suhtautuu annettuihin ohjeisiin välinpitämättömästi. Oppilas tuo toistuvasti sääntöjen vastaisia esineitä tai aineita kouluun.
4	Oppilaan käyttäytyminen on epäasiallista ja vastuuntunnotonta. Oppilas toimii epärehellisesti ja epäluotettavasti.	Oppilas toimii kielteisesti kouluyhteisössä. Oppilas ei ota huomioon muita ihmisiä. Oppilas on vahingoittanut koulun tai oppilastoverin	Oppilas ei ymmärrä sääntöjen ja ohjeiden merkityksiä ja rikkoo niitä jatkuvasti. Oppilas käy epäsäännöllisesti koulua. Oppilas ei ymmärrä

	Oppilas puhuu ja keskustelee epäkohteliaasti.	omaisuutta tahallisesti ja suhtautuu asiaan välinpitämättömästi.	vastuutaan ympäristöstä.
	Oppilasta huomautetaan jatkuvasti käytöksestä.	Oppilas toimii toisten pyyntöjen, toiveiden ja mielipiteiden vastaisesti.	Oppilaalla on paljon häiritsevään käyttäytymiseen liittyviä merkintöjä Wilmassa tai kasvatuskeskusteluja / jälki-istuntoja. Oppilas suhtautuu annettuihin ohjeisiin välinpitämättömästi. Oppilas tuo toistuvasti sääntöjen vastaisia esineitä tai aineita kouluun.

6.6.2 Eteneminen oman opinto-ohjelman mukaan

Opinnoissa eteneminen vuosiluokittain

Jos ennakoidaan, että oppilas ei saa suoritettua vuosiluokan oppimäärää hyväksytysti, hänelle kirjataan oppimissuunnitelmaan tai henkilökohtaiseen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan sisällöt ja tavoitteet niistä asioista, jotka hänen on osoitettava osaavansa vuosiluokan aikana. Samaan asiakirjaan kirjataan myös etenemisen seuranta sekä kodin ja koulun yhteistyön toimintatavat sekä aikataulu. Jos tuesta huolimatta näyttää yläkouluikäisen oppilaan kohdalta siltä, että vuosiluokan oppimäärä ei tule suoritettua hyväksyttävästi, oppilaalle ja huoltajalle toimitetaan hyvissä ajoin tiedote, jossa kerrotaan, millä tavalla oppilas voi suorittaa vuosiluokan oppimäärän hyväksytysti saman lukuvuoden aikana.

Pedagogiset asiakirjat laaditaan yhteistyössä oppilasta opettavien opettajien, oppilaan, oppilaan huoltajien ja tarvittaessa oppilashuoltohenkilökunnan kanssa helmikuun loppuun mennessä. Tämän jälkeen tavoitteissa etenemistä seurataan tiiviissä yhteistyössä asiakirjan laatijoiden kanssa. Oppilaalla tulee olla monipuolisia mahdollisuuksia esimerkiksi tehtävät, kokeet, suulliset testit, projektit tai opinnäytteet osoittaa, että on saavuttanut hyväksytysti pedagogiseen asiakirjaan kirjatut tavoitteet. Jos oppilaan suoritukset eivät monipuolisista osoittamismahdollisuuksista huolimatta yllä hyväksyttävälle tasolle usealla osa-alueella, on päätös luokalle jättämisestä tehtävä lukukauden loppuun mennessä. Poikkeuksena oppilas, joka tulee kesäkuussa suorittamaan yksittäisen oppiaineen suoritusta.

6.8.5 Valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa

TURKU
Turun Lyseon koulu

Jokainen valinnainen aine muodostaa oppimäärän, joka siten myös arvioidaan omana oppiaineenaan. Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen aineen syventäviksi opinnoiksi, sen suoritus voi korottaa kyseisen oppiaineen arvosana. Syventävä valinnaisaine voi myös korottaa yhteisenä oppiaineena opetetun, jo aikaisemmin päättyneen oppiaineen arvosanaa päättötodistuksessa.

Turun Lyseon koulun syventäviksi opinnoiksi katsotaan seuraavat oppiaineet:

- Englannin seitsemännen vuosiluokan valinnainen yhden vuosiviikkotunnin painotus arvioidaan hyväksytty-merkinnällä. Suoritus voi korottaa englannin seitsemännen luokan yleistä arvosanaa. Arvioinnista vastaavat kurseja opettavat opettajat yhdessä. Arvosanan mahdollinen korottaminen perustuu kurssin aikana tehtyyn formatiiviseen ja dokumentoituun summatiiviseen arviointiin.
- Liikunnan seitsemännen vuosiluokan valinnainen yhden vuosiviikkotunnin painotus arvioidaan hyväksytty-merkinnällä. Suoritus voi korottaa liikunnan seitsemännen luokan yleistä arvosanaa. Arvioinnista vastaavat kurseja opettavat opettajat yhdessä. Arvosanan mahdollinen korottaminen perustuu kurssin aikana suoritettuun näyttöön.
- Englannin kahdeksannen vuosiluokan valinnainen yhden vuosiviikkotunnin kurssi arvioidaan hyväksytty-merkinnällä. Suoritus voi korottaa englannin kahdeksannen luokan yleistä arvosanaa. Arvioinnista vastaavat kurseja opettavat opettajat yhdessä. Arvosanan mahdollinen korottaminen perustuu kurssin aikana tehtyyn formatiiviseen ja dokumentoituun summatiiviseen arviointiin.
- Englannin yhdeksännen vuosiluokan valinnainen yhden vuosiviikkotunnin kurssi arvioidaan hyväksytty-merkinnällä. Suoritus voi korottaa englannin yhdeksännen luokan yleistä arvosanaa. Arvioinnista vastaavat kurseja opettavat opettajat yhdessä. Arvosanan mahdollinen korottaminen perustuu kurssin aikana tehtyyn formatiiviseen ja dokumentoituun summatiiviseen arviointiin.
- Liikunnan kahdeksannen vuosiluokan valinnaiset yhden vuosiviikkotunnin kurssit (palloilu tai tanssi) arvioidaan hyväksytty-merkinnällä. Suoritus voi korottaa liikunnan kahdeksannen luokan yleistä arvosanaa. Arvioinnista vastaavat kurseja opettavat opettajat yhdessä. Arvosanan mahdollinen korottaminen perustuu kurssin aikana suoritettuun näyttöön.
- Liikunnan yhdeksännen vuosiluokan valinnaiset yhden vuosiviikkotunnin kurssit (palloilu tai tanssi) arvioidaan hyväksytty-merkinnällä. Suoritus voi korottaa liikunnan yhdeksännen luokan yleistä arvosanaa. Arvioinnista vastaavat kurseja opettavat opettajat yhdessä. Arvosanan mahdollinen korottaminen perustuu kurssin aikana suoritettuun näyttöön.
- Matematiikan yhdeksännen vuosiluokan valinnainen yhden vuosiviikkotunnin kurssi arvioidaan hyväksytty-merkinnällä. Suoritus voi korottaa matematiikan yhdeksännen luokan yleistä arvosanaa. Arvioinnista vastaavat kurseja opettavat opettajat yhdessä. Arvosanan mahdollinen korottaminen perustuu kurssin aikana tehtyyn formatiiviseen ja dokumentoituun summatiiviseen arviointiin.
- Ruotsin kahdeksannen tai yhdeksännen vuosiluokan valinnainen yhden vuosiviikkotunnin kurssi arvioidaan hyväksytty-merkinnällä. Suoritus voi korottaa ruotsin kyseisen vuosiluokan yleistä arvosanaa. Arvioinnista vastaavat

kurseja opettavat opettajat yhdessä. Arvosanan mahdollinen korottaminen perustuu kurssin aikana tehtyyn formatiiviseen ja dokumentoituun summatiiviseen arviointiin.

- Tekstiilityön (Oman huoneen sisustaminen) kahdeksannen tai yhdeksännen vuosiluokan valinnaiset yhden vuosiviikon kurssit arvioidaan hyväksytty-merkinnällä. Suoritus voi korottaa tekstiilityön seitsemännen vuosiluokan arvosanaa. Arvioinnista vastaavat kurseja opettavat opettajat yhdessä. Arvosanan mahdollinen korottaminen perustuu kurssin aikana suoritettuun näyttöön.

- Tekstiilityön (Vanhasta uutta) yhdeksännen vuosiluokan valinnainen yhden vuosiviikon kurssi arvioidaan hyväksytty-merkinnällä. Suoritus voi korottaa tekstiilityön yleistä arvosanaa. Arvioinnista vastaavat kurseja opettavat opettajat yhdessä. Arvosanan mahdollinen korottaminen perustuu kurssin aikana suoritettuun näyttöön.

- Yhteiskuntaopin yhdeksännen vuosiluokan valinnainen yhden vuosiviikkotunnin kurssi arvioidaan hyväksytty-merkinnällä. Suoritus voi korottaa yhteiskuntaopin yhdeksännen luokan yleistä arvosanaa. Arvioinnista vastaavat kurseja opettavat opettajat yhdessä. Arvosanan mahdollinen korottaminen perustuu kurssin aikana tehtyyn formatiiviseen ja dokumentoituun summatiiviseen arviointiin.

- Kahden vuosiviikkotunnin valinnaiset taide- ja taitoaineet (kuvataide, musiikki, käsityö, kotitalous, liikunta) ovat syventäviä kurseja ja ne arvioidaan osana yleistä oppiainetta. Päättöarviointiin tulee yksi arvosana oppiaineesta. Arvioinnissa huomioidaan kaikkien vuosiluokkien (7.-9.) oppimistavoitteet.

- Kahden vuosiviikkotunnin valinnaiset aineet (oppiaineet määritellään vuosittain koulun lukuvuosisuunnitelmassa) arvioidaan numeroarvioinnilla. Niissä oppiaineissa, joita opiskellaan myös kaikille pakollisina oppiaineina, arvosanoja tulee päättötodistukseen kaksi.

6.11.3 Välitodistus

Lyseon koulussa väliarviointina vuosiluokilla 1. - 2. on dokumentoitu arviointikeskustelu. Arviointikeskustelu käydään marras-helmikuussa. Vuosiluokilla 3.–6. väliarviointina annetaan syyslukukauden päättyessä välitodistus. Kolmannella luokalla väliarviointi on sanallinen ja vuosiluokilla 4-9 numeerinen. Välitodistuksessa voidaan käyttää täydentävää sanallista arviointia vuosiluokilla 4–8. Lisäksi arviointia tukemassa voidaan käyttää arviointikeskustelua (opettaja-oppilas-huoltaja). Sanallista arviointia voidaan käyttää väliarvioinnissa niiden oppilaiden arvioinnissa, joiden äidinkieli on muu kuin opetuksessa käytettävä kieli. Väliarviointi toteutetaan oppilaan pedagogisessa asiakirjassa kuvatulla tavalla.

LUKU 7 OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKI

7.1 Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet

Turun Lyseon koulu tiedottaa huoltajille koulun poissaolokäytänteistä Wilma-järjestelmässä, huoltajien illoissa sekä huoltajatapaamisissa. Lisäksi tiedotuskanavana toimii koulun blogi, joka on myös koulun kotisivu. Poissaoloihin liittyvissä käytänteissä Turun Lyseon koulussa noudatetaan paikallista toimintamallia (Tukimateriaali, Turun kaupungin OPS).

7.1.1 Ohjaus tuen aikana

Tiedonsiirrosta vastaa joko luokanopettaja, luokanohjaaja, ~~erityisopettaja~~, rehtori, **apulaisrehtori**, **vararehtori** tai oppilaanohjaaja.

7.1.2 Kodin ja koulun yhteistyö tuen aikana

~~Turun Lyseon koulussa huoltajat saavat tietoa tuen muodoista huoltajien illoissa sekä arviointi- ja kehityskeskusteluissa. Koulun tiedotuskanavia ovat myöskin Wilma-järjestelmä sekä koulun blogisivut.~~

Lukuvuoden alussa järjestettävässä huoltajien illassa käydään läpi tuen muodot yleisesti. Luokkakohtaisissa huoltajien illoissa keskustellaan tarkemmin kunkin luokka-asteen sekä mahdollisen siirtymävaiheen asioista.

Mikäli oppilaalla ilmenee tuen tarvetta, kotiin ollaan yhteydessä puhelimen tai Wilman välityksellä. Kotiin tiedotetaan aina oppilaan tuen tason vaihtuessa. Huoltajille varataan mahdollisuus tulla kuulluksi.

Ennen tapaamista, vähintään viikkoa ennen, oppilasta ja huoltajaa on tiedotettu mahdollisuudesta tutustua pedagogisten asiakirjojen niihin kohtiin, joihin kirjataan heidän näkemyksensä. Mikäli käsiteltävissä asioissa on vaikeita käsitteitä, ne on avattu joko kirjallisesti tai suullisesti luokanopettajan, luokanohjaajan tai omakielisen opettajan toimesta. Tapaamisessa sovitaan seurannasta aina tapauskohtaisesti.

Tuen aikana huoltajat voivat olla yhteydessä kaikkiin pedagogista asiakirjaa koulun puolelta laatimassa olleisiin henkilöihin. Mikäli huoltaja ei saavu paikalle kahtena sovittuna ajankohtana, konsultoidaan lastensuojelua tai tehdään asiasta pyyntö lastensuojelutarpeen arvioimiseksi.

7.3.2 Oppimissuunnitelma tehostetun tuen aikana

Oppimissuunnitelman lukitsee ensisijaisesti luokanopettaja tai luokanohjaaja ~~ja/tai rehtori riippuen siitä kuka on vastannut oppimissuunnitelman laatimisesta~~. Rehtori tai apulaisrehtori lukitsee pedagogisen arvion ja pedagogisen selvityksen.

7.4 Erityinen tuki

Turun Lyseon koulussa yleisopetuksen yhteistyöluokka on lukuvuoden alkaessa rehtorin tai apulaisrehtorin määräämä pääsääntöisesti saman luokkatason luokka Turun Lyseon koulusta. Oppilaan integrointi yleisopetuksen luokkaan tehdään oppilaan valmiuksien mukaisesti joko jonkun oppiaineen tunneille tai kaikille tunneille tiettyinä, ennakoon sovittuna ajanjaksona. Integraatiojakso määritellään oppimissuunnitelmassa tai HOJKS:ssa, jonka oppilasta opettavat opettajat tekevät yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa.

Opetuksen tavoitteet ja sisällöt sekä pedagogiset asiakirjat laaditaan yhteistyössä oppilaan opettajien, oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa. Summatiivisen arvioinnin tekevät oppilaan opettajat yhteistyössä. Oppilashuoltohenkilöstö on tarpeen mukaan oman asiantuntemuksena osalta suunnittelemassa oppilaan tukitoimia. Päävastuu sovitaan oppilaskohtaisesti. Yhteistyöstä kotiin vastaa opettaja tai oppilashuoltohenkilö, jota asia ensisijaisesti koskee.

7.4.3 Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma

~~HOJKSin lukitsee rehtori.~~ Turun Lyseon koulussa HOJKSin lukitsee luokanopettaja tai luokanohjaaja.

7.4.5 Pidennetty oppivelvollisuus

Turun Lyseon koulu noudattaa opetussuunnitelman perusteiden ja kunnan opetussuunnitelman linjauksia ilman lisäyksiä.

7.5 Perusopetuslaissa säädetty tukimuodot

7.5.1 Tukiopetus

~~Tukiopetus järjestetään yksilö-, pienryhmä- tai samanaikaisopetuksena. Aloite tukiopetukseen voi tulla oppilaalta, huoltajalta tai opettajalta. Tukiopetuksen järjestävä opettaja tiedottaa tukiopetuksen ajankohdan oppilaalle henkilökohtaisesti ja huoltajille Wilman kautta tai puhelimitse. Annettu tukiopetus kirjataan Wilmaan oppilaan tuen välilehdelle.~~

~~Opettaja, joka hoitaa omakielisen opetuksen tai maahanmuuttajien tuetun opetuksen, tekee yhteistyötä aineenopettajien ja luokanopettajien sekä huoltajien kanssa opetuksen järjestämiseksi. Järjestelyt, tavoitteet, menetelmät ja arviointi kuvataan tarkemmin pedagogisessa asiakirjassa jokaisella tuen tasolla.~~

Oppilaalle tarjotaan tukiopetusta perustuen luokan-, aineen- tai erityisopettajan tekemiin havaintoihin, oppilaan omiin havaintoihin tuen tarpeestaan, erityisopettajan käytössä oleviin kartoituksiin tai huoltajien ilmaisemaan huoleen. Oppilaalle kerrotaan etukäteen opetuksen tavoitteet ja edistymisestä annetaan palautetta. Työtavat valikoituvat oppilaan tuen tarpeen mukaan. Tukiopetus voi olla joko ennakoivaa tai jo oppitunneilla käsiteltyjen asioiden oppimisen vahvistamista. Tukiopetus voidaan järjestää yksilöopetuksena tai pienryhmäopetuksena. Oppilaita tukiopetusryhmässä voi olla useilta luokilta ja luokka-asteilta samanaikaisesti.

Tukiopetuksessa on mahdollista vahvistaa muuta kuin suomea äidinkielenään puhuvan oppilaan osaamista oppiaineiden keskeisissä termeissä ja käsitteissä sekä antaa tukea oppimateriaalissa olevan tekstin ymmärtämiseen ja oppitunnilla käytettyihin suomen kielen ilmaisuihin. Annettu tukiopetus kirjataan Wilmaan oppilaan tuen välilehdelle.

Turun Lyseon koulussa eri kielten omakieliset opettajat (OMO-opetus) tai maahanmuuttajien tuetun opetuksen opettajat opettavat ja tukevat oppilaita heidän omalla äidinkielellään joko yksittäin, pienissä ryhmissä tai samanaikaisopetuksena muun opetuksen yhteydessä. OMO-opettajat ja luokanopettajat/-ohjaajat pyrkivät tekemään yhteistyötä opetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. OMO-opettaja toimii myös yhteistyössä kodin ja koulun välillä.

7.5.2 Osa-aikainen erityisopetus

~~Osa-aikaista erityisopetusta antaa erityisopettaja, joka yhteistyössä aineenopettajien tai luokanopettajan kanssa suunnittelee oppilaan tarpeet huomioiden tarkoituksenmukaiset kokonaisuudet ja järjestää opetusta. Havaittuaan erityisopetuksen tarpeen aineenopettaja/luokanopettaja sopii erityisopettajan kanssa opetuksen tavoitteet, arvioinnin ja toimintatavat, minkä jälkeen hän sopii opetusjärjestelyt oppilaan ja huoltajan kanssa. Opetusjärjestelyissä määritellään opetuksen kesto, ajankohta ja oppisisältö. Pyyntö saada erityisopetusta voi tulla myös oppilaan ja huoltajan taholta.~~

~~Erityisopetusta toteutetaan joustavasti jaksottaen yksilö-, pienryhmä- ja samanaikaisopetusta. Erityisopettaja kirjaa antamansa tuen Wilmaan. Erityisopettajan antama tuki on opetusta ja ohjausta oppilaan kokonaisvaltaisen kehittymisen edistämiseksi.~~

~~Luokanohjaaja tai luokanopettaja tekevät säännöllisesti yhteistyötä muiden tahojen/verkostojen kanssa silloin, kun oppilaan opetus toteutetaan väliaikaisesti muualla. Luokanohjaaja tai luokanopettaja konsultoivat tarvittaessa~~

~~aineenopettajia tai erityisopettajia oppilaan opintojen etenemiseksi niin, että palaaminen omaan ryhmään on joustavaa. Siirtymävaiheissa on mahdollisuus saada erityisopettajan antamaa tukea.~~

Turun Lyseon koulussa osa-aikaisen erityisopetuksen toimintamalleja ovat joustavat ryhmittelyt luokkatasoisin, samanaikaisopetus oppilaan oman luokan kanssa, yksilöopetus sekä pienryhmäopetus. Osa-aikaisen erityisopetuksen toimintamalleja täsmennetään vuosittain lukuvuosisuunnitelmassa.

Opetus voidaan järjestää jaksoittain, jolloin erityisopettaja työskentelee yhden tai useamman oppilaan kanssa tietyn oppiaineen usealla viikotunnilla. Huoltajia tiedotetaan oppilaan osallistumisesta pidempijaksoiseen osa-aikaiseen erityisopetukseen jakson alussa. Erityisopettaja yhteistyössä oppilasta opettavien opettajien kanssa huolehtii siitä, että oppimissuunnitelmaan tai HOJKSiin kirjatut osa-aikaisen erityisopetuksen tunnit toteutuvat.

Oppilaan ohjautuminen osa-aikaiseen erityisopetukseen perustuu luokanopettajan tai aineenopettajan tekemiin havaintoihin, oppilaan omiin havaintoihin tuen tarpeestaan, dokumentoituihin arviointeihin, erityisopettajan käytössä oleviin kartoituksiin tai huoltajien ilmaisemaan huoleen. Osa-aikainen erityisopetus voi olla myös ylöspäin eriyttävää.

Yhteissuunnittelu oppilasta opettavien opettajien kesken on välttämätöntä opetuksen tavoitteiden toteutumisen varmistamiseksi.

LUKU 8 OPPILASHUOLTO

8.4. Oppilashuoltosuunnitelmat

TURKU
Turun Lyseon koulu

2.1 Koulukohtainen yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä (KOR)

- **Kokoonpano:** rehtori, apulaisrehtori, koulukuraattori, koulupsykologi, kouluterveydenhoitaja, erityisopettaja ja tarvittaessa kutsuttuna muuta oppilashuoltohenkilöstöä. ~~Ryhmään kuuluu rehtori, koululääkäri, terveydenhoitaja, koulukuraattori, koulupsykologi, oppilaanohjaaja, erityisopettaja, opettajakunnan edustaja sekä tarvittaessa muu koulutyötä tukeva henkilö, esimerkiksi kouluohjaaja ja/tai oppilaskunnan ohjaava opettaja.~~
- Ryhmä kokoontuu säännöllisesti vähintään kerran kuukaudessa.
- **Huoltajien ja oppilaiden edustajia** kuullaan vähintään kerran lukukaudessa. Vanhempainyhdistyksen ja oppilaskunnan edustaja kutsutaan kokoukseen **vähintään kerran lukukaudessa.**
- Yhteistyökumppaneita ovat **alueen sosiaalitoimi, nuorisotoimi ja alueen kolmannen sektorin toimijat, muun muassa urheiluseurat ja seurakunta.** ~~esim. koulupoliisi, uraohjaaja, nuoriso- ja sosiaalitoimi, lapsi- ja nuorisojärjestöt, seurakunta ja muut uskonnolliset yhteisöt.~~
- Ryhmä tekee itselleen toimintasuunnitelman, josta ilmenee tavoitteet ja toimintatavat. Lukukauden lopussa ryhmä arvioi suunnitelman toteutumista. ~~esimerkiksi arviointilomakkeella.~~

2.4 Turun Lyseon koulun järjestyssäännöt

~~1. Koulupäivä alkaa ja päättyy työjärjestykseen merkittynä ajankohtana.~~

~~2. Koulussa noudatetaan~~

~~a) voimassa olevia lakeja ja asetuksia sekä hyviä tapoja.~~

~~b) opettajien ja muun henkilökunnan antamia ohjeita ja määräyksiä.~~

3. Kaikilla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Vaaratilanteiden aiheuttamista ja vaaratilanteisiin joutumista vältetään.

4. Koulu ja sen alue pidetään siistinä ja koulun omaisuudesta ja ympäristöstä pidetään hyvää huolta. Oppilas on velvollinen kertomaan havaitsemistaan vahingoista henkilökunnalle. Oppilas on velvollinen siivoamaan aiheuttamansa sotkun. Vahingon aiheuttaja on ilmoittautumis- ja korvausvelvollinen.

5. Oppilas ei saa pitää hallussaan eikä käyttää tupakkatuotteita eikä minkäänlaisia päihteitä, eikä esiintyä niiden vaikutuksen alaisena. Elektroniset laitteet kuten kännykät on pidettävä äänettöminä ja poissa näkyvistä oppituntien aikana. Kouluihin ei saa tuoda vaarallisia esineitä eikä aineita. Opettajalla ja rehtorilla on oikeus tarkistaa oppilaan tavarat ja ottaa väliaikaisesti haltuun oppilaan kielletyt ja oppimista häiritsevät esineet ja aineet.

6. Koulurakennuksen ympärillä on koulualue ja sen sisällä välituntialue. Välitunnit vietetään välituntialueella. Koulun alueelta poistutaan koulupäivän aikana ainoastaan luvalla.

7. Poissaolot selvitetään välittömästi poissaolon jälkeen. Jos poissaolo tiedetään etukäteen, siihen pyydetään lupa riittävän ajoissa läksyjen/tehtävien selvittämistä varten. Huoltaja selvittää oppilaan poissaolon luokanvalvojalle.

8. Sääntöjen rikkomisesta rangaistaan perusopetuslain 36§:n mukaisesti.

Järjestyssääntöjen tarkennus

A. Oppitunnit

Oppituntien alkamiset ja päättymiset on merkitty lukujärjestykseen. Oppitunnille tullaan ajoissa ja sinne sijoitutaan ja siellä opiskellaan opettajan ohjeiden mukaisesti. Päällysvaatteet jätetään naulakkaan, lokeroihin tai opettajan luvalla luokkaan tuolin selkänojalle. Oppitunnin aikana ei syödä eikä juoda. Kännyköiden lataaminen on oppitunnilla kiellettyä.

1. oppitunti	8.15—9.00
2. oppitunti	9.05—9.50
3. oppitunti	10.00—10.45
Ruokailu	10.45—11.15
4. oppitunti	11.15—12.00
5. oppitunti	12.15—13.00
6. oppitunti	13.15—14.00
7. oppitunti	14.10—14.55
8. oppitunti	15.05—15.50

Ensimmäisen ja toisen tunnin välissä oppilaat siirtyvät seuraavalle tunnille.

B. Päivänavaus

Päivänavaus alkaa kello 8.15, ja se kuunnellaan hiljaa luokissa tai auditoriossa. Myöhästynyt oppilas odottaa luokan ulkopuolella häiritsemättä.

C. Välitunnit

Välitunnit vietetään ulkona. Ulos siirrytään välittömästi tunnin jälkeen ilman eri kehotusta lähimmästä ovesta 2. kerroksen piha-alueelle. Edestakaista liikennettä (sisään ja ulos tai kerrosten välillä) vältetään. Kuitenkin kello 14.00—14.10 ja 14.55—15.05 oppilaat saavat halutessaan olla sisällä 1. ja 2. kerroksen auloissa.

Välituntialue on yläpiha. Se on metsän puolella, toisen kerroksen tasalla laatoitettu alue yläpihan itäisimmän ja läntisimmän oven edustaa ja kulmaa lukuun ottamatta. Lastausalue, pysäköintialueet ja talon asukkaan piha eivät ole välituntialuetta. Sadesäällä oppilaat voivat olla valvojan luvalla taikka asiasta erikseen kuulutettaessa sisällä.

D. Ruokailu

Ruokailuun mennään rauhallisesti, suoraan oppitunnilta. Ennen ruokailua pestään kädet. Takit ja laukut jätetään 1. ja 2. kerroksen naulakoihin. Lattiat ja kulkuväylät pidetään tyhjänä tavaroista. Ruokailussa toimitaan asiallisesti, ripeästi ja hyvien tapojen mukaisesti. Ruokailun jälkeen mennään 1. ja 2. kerroksen auloihin ja sen jälkeen lähimmästä 2. kerroksen ovesta ulos välitunnin alettua kello 11.00.

E. Arvoesineet ja harrastusvälineet

Oppilaan on vältettävä arvoesineiden ja suurten rahasummien tarpeetonta tuomista kouluun. Arvoesineet tms. pidetään aina mukana. Koulu ei vastaa rikkoutuneista tai kadonneista esineistä eikä rahoista. Säilytyslokeroiden hankkimista suositellaan. Kouluun tullessaan oppilas vie urheiluvälineet yms. niille osoitettuun paikkaan.

F. Koulunkäynnin seuranta

Käytössä on Wilma-koulunkäynnin seurantajärjestelmä. Wilmaan merkitään oppilaan poissaolot, käyttäytymiset ja laiminlyönnit sekä koulun antamat tukitoimet.

Huoltaja pyytää luvan oppilaan poissaoloon riittävän ajoissa kirjallisesti. Anomuksen saa luokanvalvojalta. Poissaoloon luvan myöntää luokanvalvoja enintään kolmeksi päiväksi ja rehtori pidemmäksi ajaksi.

Äkilliseen, koulussa tapahtuvaan sairastumiseen luvan myöntää oppilaan tutkittuaan pääsääntöisesti terveydenhoitaja. Hänen poissa ollessaan luvan voi antaa rehtori, luokanvalvoja tai opettaja.

Poissaolon huoltaja selvittää luokanvalvojalle Wilma-viestillä, tai oppilas esittää välittömästi kouluun saavuttuaan huoltajan allekirjoittaman selvityksen poissaolostaan. Jos oppilas on koepäivänä sairaana, huoltaja ilmoittaa poissaolosta viimeistään koepäivän aamuna koululle. Erikoisruokavaliota noudattavien on hyvä ilmoittaa poissaolostaan koulun ruokalaan viimeistään poissaoloaamuna.

G. Ojentamiskeinot

Kasvatuskeskustelu ja jälki-istunto merkitään Wilma-järjestelmään, ja oppilaalle annetaan rikkomuksesta kirjallinen ilmoitus, joka palautetaan allekirjoitettuna jälki-istuntotilaisuuteen. Ennen jälki-istuntorangaistuksen antamista ko. oppilasta kuullaan ko. asiassa. Jälki-istunto on osa koulun kasvatuksellista toimintaa, ja se menee harrastusten ja muiden yksityisasioiden edelle. Jälki-istunnossa voidaan teettää toiminnallisia, suullisia tai kirjallisia tehtäviä.

H. Kulku liikuntatiloihin ja tiloista

Kulku koulun liikuntatiloihin tapahtuu välitunnin päätyttyä, jolloin käytetään länsipäädyssä olevaa liikuntatilan ovea. Liikuntatiloista poistutaan samaa kautta.

I. Hyvät tavat

Päähineet otetaan pois koulun sisätiloihin tultaessa. Ulkotakit ja eräisiin opetustiloihin myös jalkineet riisutaan. Muilta osin koulu ei puutu oppilaiden pukeutumiseen, ellei se loukkaa hyviä tapoja. Tervehtiminen ja kohtelias käytös kuuluvat koulun tapoihin. Käytävillä liikutaan ja käyttäydytään rauhallisesti.

J. Kuvaaminen

Kuvaaminen ja äänittäminen oppitunnilla on mahdollista ainoastaan opettajan luvalla.

K. Koulun alueen ulkopuolella tapahtuva opetus

Nämä järjestyssäännöt ovat soveltuvien osin voimassa myös koulun alueen ulkopuolella pidettävien oppituntien taikka muun koulutyön aikana sekä ko. paikoilla ja niiltä pois siirryttäessä. Ellei toisin ilmoiteta, valvojana on tällöin kyseisen ryhmän opettaja.

Turun Lyseon koulun vs. rehtori on hyväksynyt järjestyssäännöt 30.5.2014 oppilaskunnan kuulemisen jälkeen.

3. Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

Poissaoloja seurataan Wilma-järjestelmän avulla. Opettajat merkitsevät poissaolot järjestelmään. Koko tunnin myöhästymiset merkitään luvattomiksi poissaoloiksi.

Huoltajan velvollisuus on ilmoittaa luokanvalvojalle poissaolosta poissaolopäivän aamuna. Ensisijaisesti ilmoittaminen tapahtuu Wilman kautta tai puhelimitse. Jos ilmoitusta ei ole tullut kolmen päivän sisällä, ottaa luokanvalvoja yhteyttä huoltajaan. Koepäivän aamuna huoltaja ilmoittaa poissaolosta sekä luokanvalvojalle että kokeesta vastuussa olevalle opettajalle.

Lomamatkasta aiheutuvaan poissaoloon tulee pyytää lupa hyvissä ajoin luokanvalvojalta/rehtorilta. Pitkien lomamatkojen ajankohtaa kouluvuoden aikana on syytä tarkkaan harkita.

Mikäli oppilaalle on kalenterikuukauden aikana kertynyt selvittämättömiä/luvattomia tai muutoin huolta herättäviä poissaolotunteja 30 kpl, tulee luokanvalvojan olla yhteydessä huoltajaan ja kutsua tarvittaessa monialainen asiantuntijaryhmä koole yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa.

4. Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Koulukohtainen yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä (KOR) koordinoi päihteiden käytön ehkäisytyötä esimerkiksi järjestämällä päihdevalistuksen teemapäiviä.

Opettaja takavarikoi oppilaalta havaitsemansa tupakointivälineet, niiden kaltaiset tuotteet ja muut päihteet sekä toimittaa ne rehtorille. Oppilaan kieltäytyessä välineiden luovuttamisesta hänet viedään esim. rehtorin kansliaan jatkotoimia varten. Opettaja ilmoittaa päihteen käytöstä terveydenhoitajalle ja huoltajalle.

2.4 Turun Lyseon koulun järjestyssäännöt

Järjestyssääntöjen tarkoituksena on edistää koulun järjestystä, opiskelua sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Jokaisella on oikeus tehdä töitään koulun työpäivinä rauhallisella mielen, auttaa ja saada apua. Järjestyssääntöjä noudatetaan koulussa, koulun järjestämissä tilaisuuksissa ja koulun ulkopuolella tapahtuvassa lukuvuosisuunnitelman mukaisessa opetuksessa (retket, urheilukilpailut, leirikoulut yms.).

Turvallisuus ja viihtyisyys:

- Käyttäydyn hyvien käytösten mukaan: tervehdin, olen kohtelias ja puhun asiallisesti. Olen reilu ja rehellinen. En kiusaa enkä uhkaile väkivallalla. En häiritse toisia oppilaita elein, ilmein, koskemalla tai tekstiviestein.
- Tulen kouluun ajoissa.
- Kuljen koulun sisätiloissa kävellen.
- Kunnioitan omaa, toisten ja koulun omaisuutta: säilytän koulun tilat ja alueen siistinä ja viihtyisinä. Jätän ulkovaatteet ja – kengät siististi naulakkoon. Vältän roskaamista koulun sisä- ja ulkotiloissa. Olen velvollinen korvaamaan aiheuttamani vahingon vahingonkorvauslain mukaisesti.

Oppilas voidaan ikä ja kehitystaso huomioon ottaen opettajan, apulaisrehtorin tai rehtorin kehotuksesta ja kasvatuksellisista syistä määrätä siivoamaan sellaiset sotkut, jotka hän on tahallaan tai huolimattomuuttaan aiheuttanut. Siivoaminen ei aiheuta opetuksesta pois jäämistä, ja jälkien korjaaminen otetaan huomioon mahdollista rangaistusta tai vahingonkorvausta määrättäessä.

Oppitunnit:

- Teen koulutehtäväni tunnollisesti ja annan toisille opiskelurauhan.
- Huolehdin siitä, että mukanani ovat koulutyössä tarvittavat välineet, esim. työjärjestyksen mukaiset oppi- ja työkirjat, vihot, kynä, kumi ja viivain. Liikuntatunnilla pukeudun opettajan ohjeiden mukaisesti.
- Tulen oppitunnille ajoissa. Sijoitun ja opiskelen siellä opettajan ohjeiden mukaisesti.
- Jätän päällysvaatteet naulakkoon ja riisun kengät käytävälle.
- Olen oppitunneilla ilman päähinettä tai huppua. (Lukuun ottamatta terveydellisiä tai uskonnollisia syitä.)

Ruokailu:

- Ruokailussa annan ruokarauhan ja noudatan hyviä pöytätapoja.
- Ruokailen ruokalassa ilman päällysvaatteita ja jätän mahdollisen laukkuni naulakkoon.
- En käytä puhelinta ruokalassa ja pidän sen äänettömällä.

Välitunnit:

- Menen välitunnille reippaasti heti oppitunnin päätyttyä.
- Vietän välitunnin sovitulla välituntialueella.
- En heitä koulun välituntialueella lumipalloja, kiviä tai käpyjä.
- En oleskele turhaan WC-tiloissa.
- Koulun alueelta voi poistua koulupäivän aikana ainoastaan opettajan luvalla.

Mobiililaitteiden käyttö:

- Käytän mobiililaitteita ja koulun tietokoneita koulussa vain opettajan luvalla. Yläkoululaisilla mobiililaitteiden käyttö välitunneilla on sallittua.
- Pidän elektroniset laitteet kuten kännykkäni äänettömällä ja poissa näkyvistä oppituntien aikana.

Kuvaaminen ja äänittäminen koulun sisätiloissa on kielletty ilman opettajan lupaa.

Luvallisesti koulussa otettujen kuvien tai äänitteiden julkaisuun internetissä tarvitaan opettajan, apulaisrehtorin tai rehtorin lupa.

Päihteet ja vaaralliset esineet:

- Alkoholi- ja tupakkalain mukaisten tuotteiden hallussapito ja käyttö on kiellettyä koulun alueella ja koko koulupäivän ajan.
- Kouluun ei ole luvallista tuoda myöskään omaa tai toisen turvallisuutta vaarantavia tai omaisuuden vahingoittamiseen soveltuvia esineitä tai aineita.
- Opettajalla, apulaisrehtorilla tai rehtorilla on oikeus tarkistaa oppilaan tavarat ja ottaa väliaikaisesti haltuun oppilaan kielletyt ja oppimista häiritsevät esineet ja aineet.

Arvoesineet ja harrastusvälineet:

- Vien kouluun tullessani urheiluvälineet yms. niille osoitettuun paikkaan.
- Säilytän pyöräni ja moponi koulupäivän ajan sille määrättyssä paikassa.
- Koulu ei vastaa rikkoutuneista tai kadonneista esineistä eikä rahoista.

Kulku liikuntatiloihin ja –tiloista:

- Siirryn liikuntapaikoille opettajan ohjeiden mukaisesti.

Poissaolot:

Oppilaan tulee osallistua opetukseen, jollei hänelle ole erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty vapautusta. Huoltaja ilmoittaa poissaolosta ensimmäisenä poissaolopäivänä. Luvan äkilliseen, koulupäivän aikaiseen poistumiseen myöntää terveydenhoitaja, luokanopettaja, luokanohjaaja, apulaisrehtori tai rehtori.

- Huoltajan tulee etukäteen pyytää lupa ennalta tiedossa olevaan poissaoloon Wilman kautta (kohdasta ”hakemukset ja päätökset”). Opettaja myöntää luvan 1-3 päivän poissaoloon. Tätä pidempiin poissaoloihin luvan myöntää apulaisrehtori tai rehtori.

Oppilaan tulee selvittää poissaolojakson koulutehtävät ja suorittaa ne opettajan kanssa sovitulla tavalla. Kun luokanopettaja, luokanohjaaja, apulaisrehtori tai rehtori myöntää oppilaalle vapaata lomamatkaa tms. varten, oppilas saa tehtäväkseen lomamatkan aikana suoritettavat tehtävät. Huoltaja valvoo, että tehtävät on tehty.

Oppilaiden poissaolojen seurannassa koulussa noudatetaan Turun kaupungin poissaoloihin puuttumisen ja koulupudokkuuden ennaltaehkäisyn seurantaperiaatteita.

Järjestyssääntöjen rikkominen:

Mikäli oppilas rikkoo koulun järjestyssääntöjä, oppilasta puhutellaan tai tarpeen vaatiessa opettaja, rehtori tai apulaisrehtori käy hänen kanssaan kasvatuskeskustelun. Kasvatuskeskustelu voi tapahtua koulupäivän aikana tai koulupäivän jälkeen. Kasvatuskeskustelu kirjataan Wilmassa kohtaan Muistiot -> Kasvatuskeskustelu.

Vakavista tai toistuvista sääntöjen rikkomisista on seurauksena jälki-istunto (30min – 2h) tai erottaminen määräajaksi.

Jos oppilas on jättänyt kotitehtävänsä tekemättä, opettaja voi jättää hänet kouluun enintään tunnin ajaksi tekemään niitä opettajan valvonnassa.

Tunnilla toistuvan häiritsevän käyttäytymisen takia oppilas voidaan poistaa oppitunnilta lopputunnin ajaksi.

Järjestyssäännöt eivät ole voimassa koulumatkoilla. Opettajalla, apulaisrehtorilla tai rehtorilla on kuitenkin velvollisuus ilmoittaa osapuolten huoltajille tietoonsa tulleet oppilaiden häirinnät ym. koulumatkoilta.

Suositus koulumatkoille:

Turvallisuussyiden takia koulu suosittelee, että 1-2-luokkien oppilaat eivät tule kouluun pyörällä.

2.8. Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet

Koulun turvallisuussuunnitelmat ovat yksikkökohtaisia, ja niissä kuvataan koulukuljetusta odottavien oppilaiden valvonnan järjestäminen, odotuspaikat/koulualueen liikennejärjestelyt sekä muuta turvallisuuteen liittyvää.

~~Linja-autolla kulkevien oppilaiden odotustilana on 1. kerroksen aula.~~

~~Koulusihteeri ilmoittaa taksille oppilaan hakuajan neuvoteltuaan viimeisen oppitunnin pitäjän kanssa. Oppilas noudetaan itäpäädyssä 1. kerroksesta (musiikkiluokan pääty). Välituntivalvoja toimii myös kuljetusta odottavien oppilaiden valvojana.~~

Oppilas odottaa koulukuljetusta omassa yksikössään erikseen sovitussa paikassa.

~~Liikuntarajoitteisia oppilaita kuljettavat ajoneuvot käyttävät Vahdontien porttia ja odottavat tarvittaessa itäpäädyssä.~~

~~Vanhempien~~ Huoltajat eivät saa turvallisuussyistä tuoda lasta autolla koulun piha-alueelle missään koulun yksikössä. ~~tulee välttää turvallisuussyistä oppilaiden tuomista piha-alueelle autolla.~~

2.9 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

- Luokanohjaaja **tai -opettaja** esittelee järjestyssäännöt luokalle lukuvuoden alussa. Huoltajat näkevät järjestyssäännöt koulun kotisivuilta.
- Järjestyssäännöt ohjaavat oppilasta väkivallattomaan ja turvalliseen koulupäivään, missä ei kiusata ketään. Jokaisessa yksikössä on oma turvallisuussuunnitelmansa.
- Koulussa on säännöllisesti sisä-, ulko- ja ruokailuvalvojat. Jokaisen koulussa työskentelevän aikuisen tulee puuttua epäasialliseen käyttäytymiseen.
- Hyvää kouluhenkeä pidetään yllä esim. koulussa toimivien oppilaskunnan ja tukioppilaiden järjestämillä tempauksilla ja teemapäivillä. Oppilaita kuullaan myös KOR:ssa.

- Yksittäiset riitatilanteet hoidetaan tapauskohtaisesti tilanteessa mukana olevan opettajan johdolla. Asiasta tiedotetaan aina luokanohjaajaa ja huoltajaa joko Wilman kautta tai puhelimitse. Vakavien väkivaltatapausten selvittelyn hoitaa rehtori, joka ottaa tarvittaessa yhteyttä poliisiin. Huoltajilla on asianomistajana oikeus tehdä rikosilmoitus.
- Kiusaamis-, häirintä- ja väkivaltatapaukset kirjataan ja arkistoidaan.
- Huoltaja ilmoittaa tarvittaessa kiusaamisesta tai muista vastaavista ongelmista ensisijaisesti luokanohjaajalle, jos koulu ei ole asiasta tietoinen. Vapaa-ajalla tapahtuvia tilanteita koulu ei selvitä, mutta voi antaa konsultointiapua tilanteen selvittämiseksi huoltajalle.
- Turun Lyseon koulun yksiköissä on omat kiusaamisen vastaiset toimintamallit käytössä. Ne esitellään vuosittain lukuvuosisuunnitelmassa. Lisäksi koululla vierailee lukuvuosittain eri toimijoita, jotka tekevät lapsiin ja nuoriin suuntautuvaa valistustyötä väkivallasta, kiusaamisesta ja häirinnästä. Vuosittain päivitetään jokaiselle luokkatasolle sopiva tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelun ohjelma.
- Kiusaamisen ehkäisemiseksi koulussa noudatetaan KiVa-Koulu-toimintamallia. KiVa-tiimin toimintaa esitellään lukuvuoden alussa jokaiselle luokalle, ja oppilaita rohkaistaan kertomaan omasta tai havaitsemastaan kiusaamisesta. Toimintamalli esitellään myös 7.luokkien vanhempainillassa.
- Kiusaamisen havainnut tai siitä tiedon saanut opettaja ilmoittaa asiasta KiVa-tiimin jäsenelle, minkä jälkeen KiVa-tiimi aloittaa tapauksen selvittämisen.
- Oppilaan ja KiVa-tiimin jäsenten tapaamisesta täytetään KiVa-mallin mukainen lomake. Lomakkeet säilytetään KiVa-kansiossa ja arkistoidaan kanslian arkistoon oppilaan opintojen päättyessä.
- Kiusaamistapausta hoitava KiVa-tiimi ottaa yhteyttä sekä kiusatun että kiusaajankin huoltajiin siinä vaiheessa, kun tapauksen käsittely sitä vaatii.
- Luokanohjaaja esittelee järjestyssäännöt luokalle lukuvuoden alussa. Huoltajat näkevät järjestyssäännöt koulun kotisivuilta.
- Hyvää kouluhenkeä pidetään yllä esim. koulussa toimivien oppilaskunnan ja tukioppilaiden järjestämillä tempauksilla ja teemapäivillä. Oppilaita kuullaan myös KOR:ssa.
- 7. luokan alussa oppilaat osallistuvat Nuorisotoimen ja koulun tukioppilaiden järjestämään ryhmäytämistapahtumaan.
- Koulussa on säännöllisesti sisä-, ulko- ja ruokailuvalvojat. Jokaisen koulussa työskentelevän aikuisen tulee puuttua epäasialliseen käyttäytymiseen.
- Yksittäiset riitatilanteet hoidetaan tapauskohtaisesti tilanteessa mukana olevan opettajan johdolla. Asiasta tiedotetaan aina luokanohjaajaa. Vakavien väkivaltatapausten selvittelyn hoitaa rehtori, joka ottaa tarvittaessa yhteyttä poliisiin. Huoltajilla on asianomistajana oikeus tehdä rikosilmoitus.
- Kiusaamis-, häirintä- ja väkivaltatapaukset kirjataan ja arkistoidaan.
- Huoltaja ilmoittaa tarvittaessa kiusaamisesta tai muista vastaavista ongelmista ensisijaisesti luokanohjaajalle, jos koulu ei ole asiasta tietoinen. Vapaa-ajalla tapahtuvat tilanteet eivät kuulu koululle.

- Suunnitelma tiedotetaan koulun henkilöstölle sekä ~~oppilaskunnalle~~ **oppilaille** ja että huoltajille vuosittain syyslukukauden alkaessa esim. Wilman kautta. ~~Suunnitelma on luettavissa koulun kotisivuilla.~~
- Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa ja viimeistään opetussuunnitelman päivittämisen yhteydessä. Päivittämisestä ja tiedottamisesta vastaavat rehtori ja turvallisuusvastaava.
- Suunnitelman toteutumista arvioidaan lukuvuosittain opettajainkokouksissa ja KOR:ssä tai kyselyin.

2.10 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

- Turun Lyseon koulussa on voimassa oleva toimintasuunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteissa toimimiseen. Koulussa järjestetään lukuvuosittain pelastautumisharjoitus.
- Kriisiryhmän kokoonpanoon kuuluvat turvallisuusvastaava(t), ~~yläkoulun ja lukion~~ **yhtenäiskoulun** rehtori, **apulaisrehtori**, ~~heidän varamiehensä,~~ **koulu**terveydenhoitaja, **koulu**kuraattori ja **koulupsykologi** ~~vaihtuva opettajakunnan edustaja(t)~~ vuosisuunnitelman mukaisesti.
- Turvallisuusvastaavien tehtävä on huolehtia koulurakennuksen kuulutusjärjestelmän toimivuudesta (olla yhteydessä huoltoon tarvittaessa) sekä opettajakunnan ja muun henkilöstön ohjeistamisesta kriisitilanteissa. Kriisitilanteessa rehtori tai ~~hänen varamiehensä~~ **apulaisrehtori** koordinoi tilannetta viranomaisten saapumiseen saakka.
- Toimintaohjeet erilaisissa äkillisissä kriisitilanteissa löytyvät turvallisuuskansiosta.
- Turun Lyseon koulu noudattaa Turun kaupungin tiedotuslinjaa.
- Turun kaupungin terveydenhuolto ja mahdolliset muut tahot (esim. seurakunta) vastaavat psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestämisestä.
- Koulun henkilökunta tutustuu koulun kriisisuunnitelmaan. Turvallisuusvastaavat osallistuvat kaupungin järjestämiin koulutuksiin ja tiedottavat näiden sisällöstä muita koulun henkilökuntaan kuuluvia. Turvallisuusvastaavat järjestävät pelastautumisharjoituksen lukuvuosittain.
- Kriisiryhmän tehtävänä on päivittää kriisisuunnitelmaa. Ryhmä arvioi suunnitelman toimivuutta harjoitusten tai kriisitilanteiden jälkeen.

3. Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen

3.1 Asiantuntijaryhmän (MAR) kokoaminen ja toimintatavat

- Ryhmään kuuluvat **koulu**terveydenhoitaja, **koulu**kuraattori, **koulupsykologi** ja muu tilanteessa keskeinen koulun- tai yhteistyötahojen edustaja. Koululääkäriä konsultoidaan ja pyydetään mukaan ryhmään tarvittaessa.
- Ryhmän kokoa se koulun henkilökuntaan kuuluva henkilö, jolla herää huoli nuoren kasvusta, kehityksestä tai oppimisesta. Ryhmän kokoon kutsuva henkilö toimii ryhmän puheenjohtajana, **laatii oppilashuoltokertomuksen sekä varmistaa luvan asian käsittelyyn esitetyllä kokoonpanolla sekä huoltajalta, että oppilaalta.** ~~ja hankkii oppilaan ja/tai huoltajan suostumuksen/kirjallisen luvan.~~

3.2 Yhteistyö kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa

- Laaja terveystarkastus tehdään ~~7-8. luokalla~~ **5. ja 8. luokalla.**

3.4 Yhteistyö tehostetun- ja erityisen tuen yhteydessä

- Tehostetun ja erityisen tuen yhteydessä opettajat voivat konsultoida monialaista asiantuntijaryhmää tai sen jäseniä. Yhteistyötä tehdään kokoontumalla oppilaan, huoltajien ja oppilaan hyvinvoinnista huolehtivien muiden yhteistyötahojen kanssa. Yhteistyö edellyttää aina oppilaan ja/tai huoltajan kirjallista suostumusta.

3.8 Yhteistyö koulun ulkopuolisten palveluiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa

- **Tarpeen mukaan otetaan mukaan ulkopuolisia palveluita ja yhteistyökumppaneita, esim. terveydenhuollon ja sosiaalipuolen toimijat, Ankkuri-tiimi.**

4. Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa

- Turun Lyseon koulun yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä (KOR) kutsuu huoltajien (vanhempainyhdistys) ja oppilaiden (esim. oppilaskunnan hallituksen jäseniä) edustajia kokoukseensa vähintään kerran lukukaudessa. Tällöin huoltajia ja oppilaita kuullaan oppilashuollon toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa.
- Yksilökohtaisessa oppilashuollossa oppilaan ja huoltajan osallisuus toteutuu siten, että ~~hän~~ **oppilasta** haastatellaan ja ~~jonka jälkeen~~ ollaan yhteydessä huoltajiin, ~~jollein~~ ja sovitaan **kokoontumisesta sekä osallistujista.** ~~tarpeesta kokoontua ja keiden on asianmukaista osallistua oppilaan palaveriin.~~
- Turun Lyseon koulun oppilashuollon yhteistyökumppaneiden (mm. ~~koulupoliisi~~, nuoriso- ja sosiaalitoimi) kanssa pyritään tekemään säännöllisesti yhteistyötä kutsumalla ~~niiden~~ edustajia ~~lukuvuosittain~~ KORin kokouksiin **lukuvuoden aikana.**
- Yhteistyötahojen on mahdollista osallistua MAR-kokouksiin tarvittaessa.

Turun Lyseon koulussa yhteistyö opiskelun siirtymävaiheissa toteutetaan seuraavasti:

A. alanivelvaihe

1. **2. luokalla ei pidetä erillistä nivelvaihekeskustelua, vaan asiaa käsitellään opettajan, huoltajan ja oppilaiden välisissä tapaamisissa ja keskusteluissa.**

B. keskinivelvaihe

1. **Oppilaanohjaaja käy 6. luokissa tapaamassa oppilaita syyslukukauden lopussa ja kertoo opiskelusta yläkoulussa.**
2. 6. luokan luokanopettaja käy nivelvaihepalaverin syyslukukauden loppuun mennessä
3. Vanhempainilta tuleville 7. luokkalaisille ja heidän huoltajilleen järjestetään tammikuussa.
4. Luokkamuodostuksessa ~~tarvittavien tietojen kartoitus~~ **tarvittavat tiedot kerätään** maaliskuussa. **Oppilailta ja huoltajilta kysytään myös mahdollisia kaveritoiveita.**
5. ~~tehostetun ja erityisen tuen oppilaiden siirtopalaverit pidetään~~ toukokuussa. Siirtopalaverit kutsuu koolle rehtori, joka määrittää ryhmän kokoonpanon.
6. ~~siirtopalaveriryhmä tiedottaa luokanvalvojaa valvontaluokkansa oppilaista syksyllä~~

C. ylänivelvaihe

1. **Oppilaanohjaaja aloittaa jo syyslukukaudella valmistautumisen oppilaiden ja huoltajien kanssa kevään yhteishakuun sekä luokissa että järjestämällä vanhempainillan.**
2. Oppilaanohjaaja järjestää jokaisen luokan huoltajille mahdollisuuden osallistua yhteishakuinfoihin. (helmikuu). Luokanvalvojat täyttävät yhteistyössä erityisopettajan kanssa MAST-lomakkeen 9. luokan lopulla tehostetun ja erityisen tuen oppilaista ja toimittavat ne oppilaanohjaajalle sähköisessä muodossa lukuvuoden päätteeksi.
3. Tiedonsiirtoa varten sekä oppilaalta että huoltajalta kysytään tarvittavat luvat joko Wilma-lomakkeella syyslukukauden aikana tai paperilomakkeella yhteishaun yhteydessä. Oppilaalla tai huoltajalla on oikeus kieltää oppilashuollollinen tiedonsiirto. mikäli hän niin toivoo.
4. ~~tiedonsiirtopalaveri toiselle asteelle OPO:n toimesta syksyllä, kun tiedetään, mihin kukakin oppilas on päätenyt. Koollekutsuja 2. asteen oppilaitos.~~

~~Sekä oppilaalla että hänen huoltajallaan on mahdollisuus saada ohjausta ylänivelvaiheen aikana (jälkiohjaus, Ohjaamo).~~

5. Oppilashuoltosuunnitelman toteutumisen arviointi

Oppilashuoltosuunnitelma ~~laaditaan~~ **päivitetään tarpeen mukaan** syksyllä lukukauden alussa ja seuranta toteutetaan kevätlukukaudella. Vuosittain määritellään oppilashuollon painopistealueet ja kehittämiskohteet, joiden toteutumista seurataan.

Seurattavia asioita Turun Lyseon koulussa ovat:

- o yhteistyö oppilaiden ja huoltajien kanssa
- o käytettävissä olevien oppilashuoltopalvelujen määrä ja tarve
- o koulun toimintakulttuuri, työrauha ja ilmapiiri
- o oppilaiden hyvinvointi, sosiaaliset suhteet
- o kouluruokailun käyttöaste ja toimivuus
- o koulutilojen viihtyvyys ja fyysinen turvallisuus

Seurannassa hyödynnettäviä menetelmiä ovat:

- kouluterveys- ja laatukselyt; **yhdenvertaisuuskysely; säännölliset kiusaamiskyselyt**
- huoltajien ja oppilaiden Wilma-kyselyt määritellyistä painopistealueista
- vanhempainvartit **7. luokalla** ja kehityskeskustelut merkitään Wilmaan oppilaan tuki-lehdelle
- seurantatietojen käsittely
- keskeisistä tuloksista tiedotetaan oppilaille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyötahoille Wilman ja koulun kotisivujen kautta

Seurantatuloksista tiedotetaan koko kouluyhteisöä ja huomioidaan tulokset koulun toimintakulttuuria kehitettäessä (esim. teemapäivät ja asiantuntijavierailut)

Turun Lyseon koulun oppilaskunnan hallituksen kokous 28.5.2014:

Turun Lyseon koulun oppilaskunnan hallitus tutustui opetussuunnitelman luvun 5.4. sisältöön ja sen keskeisiin muutoksiin. Oppilaskunnan hallitus hyväksyi muutokset ja siihen liittyvät käytännöt.

~~Oppilaskunnan mielestä oppilaiden osallisuuden lisääminen koulun yhteisöllisten asioiden suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on hyvä uudistus. Myös MAR-ryhmän työskentelyyn osallistuvien henkilöiden rajaaminen koettiin perustelluksi.~~

12.1 Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

TURKU
Turun Lyseon koulu

~~Kolmannella luokalla valinnaiset kaksi vuosiviikkotuntia jaetaan kahden eri taide- ja taitoaineen kesken. Toteutettavat kurssit päätetään lukuvuosittain ja kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa, koska oppilailla ja huoltajilla on mahdollisuus vaikuttaa valinnaisten tuntien käyttöön. Valinnaiset tunnit arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.~~

Kolmannella luokalla valinnaiset kaksi vuosiviikkotuntia jaetaan seuraavasti: 1 vvh musiikkiin ja 1 vvh kuvataiteeseen. Tämä tarkoittaa, että kolmannella luokalla oppilas opiskelee musiikkia yhteensä 2 vvh ja kuvataidetta yhteensä 2 vvh. Sekä musiikissa että kuvataiteessa valinnaisen tunnin tavoitteena on syventää Turun kaupungin asettamia vuosiluokkaistettuja tavoitteita ja sisältöjä.

Valinnainen tunti mahdollistaa oppilasryhmien mielenkiinnon kohteiden huomioimisen. Valinnaiset kuvataiteen ja musiikin tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien kuvataiteen ja musiikin opetusta ja ne arvioidaan osana näiden opetusta. Niistä ei tule erillistä arvioita todistukseen.

8. luokka

MUSIIKKI

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (1 + 2 vvh)

TURKU
Turun Lyseon koulu

Tavoitteet	S	Kuntakohtainen / Koulukohtainen	L
8. luokka			
T1 kannustaa oppilasta rakentavaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen	S1-S4	Soitetaan erityisesti bändisoittimia. Lauletaan ja soitetaan keskeisiä bändisoittimia: kitara, basso ja rummut.	L2 L7

jäsenenä			
T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä	S1-S4	Lauletaan monipuolisesti. Lauletaan yhteislauluja ja yhdessä bändin kanssa.	L2
T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimin	S1-S4	Soitetaan erityisesti bändisoittimia. Lauletaan ja soitetaan keskeisiä bändisoittimia: kitara, basso ja rummut.	L2
T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemiseen ja ilmaisuun	S1-S4	Tanssitaan.	L2
T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan	S1-S4	Kuunnellaan suomalaista kansanmusiikkia ja musiikkia muista kulttuureista. Analysoidaan musiikkivideoita ja elokuvamusiikkia. Kuunnellaan monenlaista musiikkia.	L2
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia	S1-S4	Tutustutaan suomalaiseen kansanmusiikkiin ja musiikkiin muissa kulttuureissa. Perehdytään musiikin ja median yhteyksiin.	L2 L4

taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa		Opiskellaan musiikin historiaa. Keskustellaan musiikkikappaleiden sisällöistä.	
T9 rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa	S1- S4	Tutustutaan musiikin peruskäsitteisiin.	L4
T10 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin	S1- S4	Keskustellaan musiikin vaikutuksista ihmiseen.	L3 L4
T11 ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta	S1- S4	Kiinnitetään huomiota ääniympäristön konkretiaan.	L3
T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin	S1- S4	Soitetaan, lauletaan, kuunnellaan ja keskustellaan. Perehdytään koko lukuvuoden ja jokaisen oppitunnin tavoitteisiin.	L1

TURKU
Turun Lyseon koulu

Tavoitteet	S	Kuntakohtainen / Koulukohtainen	L
9. luokka			
T1 kannustaa oppilasta rakentavaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä	S1-S4	Soitetaan erityisesti bändisoittimia Lauletaan ja soitetaan keskeisiä bändisoittimia: kitara, basso ja rummut.	L2 L7
T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä	S1-S4	Lauletaan monipuolisesti. Lauletaan yhteislauluja ja yhdessä bändin kanssa.	L2
T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimin	S1-S4	Soitetaan erityisesti bändisoittimia. Lauletaan ja soitetaan keskeisiä bändisoittimia: kitara, basso ja rummut.	L2

T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan	S1-S4	Analysoidaan musiikkivideoita ja elokuvamusiikkia. Kuunnellaan monenlaista musiikkia.	L2
T6 kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen sekä taiteidenväliseen työskentelyyn	S1-S4	Tehdään pienimuotoisia improvisointi- ja sävellysharjoituksia. Tehdään improvisointi- ja sävellysharjoituksia joko soittimilla tai tietotekniikkaa apuna käyttäen.	L1 L2 L6
T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia	S1-S4	Tutustutaan musiikkitekologiaan (<i>esim. GarageBand</i>).	L1 L2 L5
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja	S1-S4	Tutustutaan suomalaiseen musiikkiin ja muiden kulttuureiden musiikkiin. Keskustellaan musiikkikappaleiden sisällöistä.	L2 L4

ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa			
T9 rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa	S1-S4	Tutustutaan musiikin peruskäsitteisiin.	L4
T10 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin	S1-S4	Keskustellaan musiikin vaikutuksista ihmiseen.	L3 L4
T11 ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta	S1-S4	Kiinnitetään huomiota ääniympäristön konkretiaan.	L3
T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin	S1-S4	Soitetaan, lauletaan, kuunnellaan ja keskustellaan. Perehdytään koko lukuvuoden ja jokaisen oppitunnin tavoitteisiin.	L1

Musiikin valinnaiset tunnit ovat osa yhteisenä oppiaineena opetettavaa musiikin opetusta ja ne arvioidaan osana tätä opetusta.

KUVATAIDE

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (0 + 2 vvh)

TURKU
Turun Lyseon koulu

Tavoitteet	S	Kuntakohtainen / Koulukohtainen	L
8. luokka			
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu			
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä	S2	Tutkitaan, arvioidaan ja tulkitaan lähiympäristöä sekä kerrotaan siitä kuvataiteellisin keinoin. Harjoitellaan kuvataiteellisen prosessin ymmärtämistä projektien ja työpajatyypin työskentelyn muodossa.	L1 L3 L4 L5
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään	S3	Analysoidaan, dokumentoidaan ja tutkitaan visuaalisesti tai kirjoittaen kuvataiteen teoksia tai -ilmiöitä. Harjoitellaan kuvataiteellisen prosessin ymmärtämistä projektien ja työpajatyypin työskentelyn muodossa.	L2 L4 L5 L6
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä	S1	Tehdään monipuolisesti media- tai kuvataiteellisia teoksia omista havainnoista ja ajatuksista. Harjoitellaan kuvataiteellisen prosessin ymmärtämistä projektien ja työpajatyypin työskentelyn muodossa.	L2 L3 L4 L5
Kuvallinen tuottaminen			

T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan	S1 S2	Rohkaistaan oppilasta luovaan monipuoliseen kuvailmaisuun. Syvennetään taitoja tutustumalla ja hyödyntämällä taidetietolähteitä internetissä, Suomessa ja maailmalla. Harjoitellaan omaperäistä ja kokeilevaa kuvallista ilmaisua valokuvauksen, grafiikan, painantamenetelmien ja kolmiulotteisen työskentelyn keinoin.	L2 L3 L5 L6
T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä	S2	Tutkitaan ja hyödynnetään oman ja yhteisen työskentelyn kautta ympäristön kuvaviestejä. Harjoitellaan omaperäistä ja kokeilevaa kuvallista ilmaisua valokuvauksen, grafiikan, painantamenetelmien ja kolmiulotteisen työskentelyn keinoin.	L1 L2 L3 L5
T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan	S1	Pohditaan ja tulkitaan jotain Turun ympäristössä tai mediassa olevaa tapahtumaa tai ilmiötä.	L1 L2 L4 L7
Visuaalisen kulttuurin tulkinta			
T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä	S2	Analysoidaan ja kirjoitetaan omista ja toisten kuvataiteellisista töistä. Tarkastellaan visuaalisen kulttuurin ilmiöitä eri kulttuureissa. Pohditaan valokuvan/median ilmiön viestejä taiteessa, mainonnassa oman työskentelyn kautta.	L1 L2 L4 L5
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä	S3	Tutustutaan Turun, Suomen ja maailman taidehistoriaan ja aikalaistaiteeseen.	L1 L4 L5 L6

yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista			
T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan	S3	Tehdään museo- ja taidenäyttelyvierailuja syventämään ja tukemaan omaa työskentelyä.	L1 L2 L5 L6
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen			
T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin	S2	Keskustellaan taiteen vaikutuksista.	L3 L4 L6 L7
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla	S1	Tutkitaan oman työskentelyn ekologisia ja eettisiä vaikutuksia. Nimetään taiteen ilmiöitä.	L1 L2 L4 L7

9. luokka

KUVATAIDE

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (0 + 2 vvh)

TURKU
Turun Lyseon koulu

Tavoitteet	S	Kuntakohtainen / Koulukohtainen	L
9. luokka			
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu			
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä	S2	Tutkitaan, arvioidaan ja tulkitaan lähiympäristöä sekä kerrotaan siitä kuvataiteellisin keinoin. Tarkastellaan elokuvankerrontaa, mainonnan ja graafisen suunnittelun ilmaisukeinoja, muotoilua, arkkitehtuuria ja Euroopan taidetta.	L1 L3 L4 L5
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään	S3	Analysoidaan, dokumentoidaan ja tutkitaan visuaalisesti tai kirjoittaen kuvataiteen teoksia tai -ilmiöitä.	L2 L4 L5 L6
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä	S1	Tehdään monipuolisesti media- tai kuvataiteellisia teoksia omista havainnoista ja ajatuksista.	L2 L3 L4 L5
Kuvallinen tuottaminen			
T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan	S1 S2	Rohkaistaan oppilasta luovaan monipuoliseen kuvailmaisuun. Syvennetään taitoja tutustumalla ja hyödyntämällä taidetietolähteitä internetissä, Suomessa ja maailmalla. Toteutetaan oma näyttelyprojekti lopputyönä.	L2 L3 L5 L6
T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan	S2	Tutkitaan ja hyödynnetään oman ja yhteisen työskentelyn kautta ympäristön kuvaviestejä.	L1 L2

itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä		Toteutetaan oma näyttelyprojekti lopputyönä.	L3 L5
T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan	S1	Pohditaan ja tulkitaan jotain Turun ympäristössä tai mediassa olevaa tapahtumaa tai ilmiötä.	L1 L2 L4 L7
Visuaalisen kulttuurin tulkinta			
T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä	S2	Analysoidaan ja kirjoitetaan omista ja toisten kuvataiteellisista töistä. Tulkitaan kuvaa ja vaikuttamista kuvanmuokkauksen keinoin, tulkitaan taidekuvan sisältöä.	L1 L2 L4 L5
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista	S3	Tutustutaan Turun, Suomen ja maailman taidehistoriaan ja aikalaistaiteeseen.	L1 L4 L5 L6
T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan	S3	Tehdään museo- ja taidenäyttelyvierailuja syventämään ja tukemaan omaa työskentelyä.	L1 L2 L5 L6
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen			
T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa	S2	Keskustellaan taiteen vaikutuksista.	L3 L4 L6 L7

kulttuurissa ilmeneviin arvoihin			
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla	S1	Tutkitaan oman työskentelyn ekologisia ja eettisiä vaikutuksia. Nimetään taiteen ilmiöitä.	L1 L2 L4 L7

Kuvataiteen valinnaiset tunnit ovat osa yhteisenä oppiaineena opetettavaa kuvataiteen opetusta ja ne arvioidaan osana tätä opetusta.

8. luokka

KÄSITYÖ

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (0 + 2 vvh)

  TURKU Turun Lyseon koulu			
Tavoitteet	S	Kuntakohtainen / Koulukohtainen	L
8. luokka			
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi	S2-S5	Muotoilu: Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen. Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa. Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Laajennetaan materiaalituntemusta ja työtapoja sekä käytetään niitä luovasti.	L2 L3

		Dokumentointi ja arviointi: Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Tekeminen: Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia.	
T2 ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan	S1-S5	Innovointi: Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Muotoilu: Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa. Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja. Käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin. Dokumentointi ja arviointi: Dokumentoidaan kokonainen käsityöprosessi hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa. Asetetaan työskentelylle realistiset tavoitteet ja opetellaan pysymään niissä.	L1

		Tekeminen: Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.	
T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita	S1-S5	Innovointi: Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Muotoilu: Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen. Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa. Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja. Käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin. Dokumentointi ja arviointi: Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Tekeminen: Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.	L4 L6

T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan	S1-S5	Innovointi: Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Muotoilu: Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen. Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa. Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja. Käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Dokumentointi ja arviointi: Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Tekeminen: Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Käytetään käsityön käsitteitä. Opetellaan esittämään omat ideat oikeaa terminologiaa käyttäen.	L2 L4
T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa	S6	Työturvallisuus: Perehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan sekä arvioidaan työn vaaroja ja riskejä osana käsityöprosessia. Työskennellään turvallisesti.	L3 L6

T6 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa	S1-S5	Innovointi: Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Muotoilu: Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen. Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa. Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja. Käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin. Dokumentointi ja arviointi: Dokumentoidaan kokonainen käsityöprosessi hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa. Tekeminen: Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.	L5
T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä	S7	Yrittäjämäinen oppiminen: Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen ja järjestöyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.	L6
T8 ohjata oppilasta taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään	S8	Tiedostaminen ja osallistuminen: Tutkitaan käsityön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta.	L1 L4 L7

käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestäväää elämäntapaa		Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestävän kehityksen edistäjänä arjessa. Harjoitellaan käsityöllä osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä.	
--	--	--	--

9. luokka

KÄSITYÖ

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (0 + 2 vvh)

TURKU
Turun Lyseon koulu

Tavoitteet	S	Kuntakohtainen / Koulukohtainen	L
9. luokka			
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi	S2-S5	Muotoilu: Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen. Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa. Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Laajennetaan materiaalituntemusta ja työtapoja sekä käytetään niitä luovasti. Dokumentointi ja arviointi: Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä.	L2 L3

		Tekeminen: Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia.	
T2 ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan	S1-S5	Innovointi: Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Muotoilu: Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa. Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja. Käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin. Dokumentointi ja arviointi: Dokumentoidaan kokonainen käsityöprosessi hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa. Asetetaan työskentelylle realistiset tavoitteet ja opetellaan pysymään niissä. Tekeminen: Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.	L1

T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita	S1-S5	Innovointi: Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Muotoilu: Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen. Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa. Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja. Käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin. Dokumentointi ja arviointi: Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Tekeminen: Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.	L4 L6
T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan	S1-S5	Innovointi: Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja.	L2 L4

visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan		Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Muotoilu: Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen. Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa. Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja. Käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Dokumentointi ja arviointi: Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Tekeminen: Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Käytetään käsityön käsitteitä. Opetellaan esittämään omat ideat oikeaa terminologiaa käyttäen.	
T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa	S6	Työturvallisuus: Perehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan sekä arvioidaan työn vaaroja ja riskejä osana käsityöprosessia. Työskennellään turvallisesti.	L3 L6
T6 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon	S1-S5	Innovointi: Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Muotoilu: Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen.	L5

tuottamisessa ja jakamisessa		Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa. Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja. Käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin. Dokumentointi ja arviointi: Dokumentoidaan kokonainen käsityöprosessi hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa. Tekeminen: Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.	
T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä	S7	Yrittäjämäinen oppiminen: Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen ja järjestöyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.	L6
T8 ohjata oppilasta taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävä elämäntapaa	S8	Tiedostaminen ja osallistuminen: Tutkitaan käsityön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestävä kehityksen edistäjänä arjessa. Harjoitellaan käsityöllä osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä.	L1 L4 L7

--	--	--	--

Käsityön valinnaiset tunnit ovat osa yhteisenä oppiaineena opetettavaa käsityön opetusta ja ne arvioidaan osana tätä opetusta.

8. luokka

LIIKUNTA

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (3 + 2 vvh) (Painotettu opetus)

			
Tavoitteet 8. luokka	S	Kuntakohtainen / Koulukohtainen	L
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen	S1	Liikutaan liikuntatunneilla aktiivisesti ja monipuolisesti. Kokeillaan ennakkoluulottomasti uusia liikuntatehtäviä ja -lajeja sekä itsenäisesti että ryhmissä parhaansa yrittäen. Huomioidaan lajitoiveita liikuntamuotojen valinnassa.	L1 L2
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	Hahmotetaan omaa kehoa, voimaa, aikaa ja ympäröivää tilaa sekä tehdään tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa. Syvennetään pakollisen liikunnan osaamista	L1 L3 L4
T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	Kehitetään tasapaino- ja liikkumistaitoja useissa eri liikuntamuodoissa ja erilaisissa ympäristöissä. Syvennetään pakollisen liikunnan osaamista	L3
T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää,	S1	Kehitetään välineenkäsittelytaitoja sekä yhdistetään ja sovelletaan niitä useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa. Syvennetään pakollisen liikunnan osaamista	L3

yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa		Harjoitellaan monipuolisemmissa ympäristöissä kuin pakollisessa liikunnassa.	
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta	S1	Opetellaan arvioimaan ohjatusti omaa fyysistä toimintakykyä Pohditaan fyysisten ominaisuuksien ylläpitämisen merkitystä omalle hyvinvoinnille. Harjoitellaan ohjatusti fyysisiä ominaisuuksia kuten nopeus, liikkuvuus, voima ja kestävyys. Huomioidaan omia lajiharrastuksia ja kehitetään ominaisuuksia niiden vaatimusten mukaan.	L3
T6 vahvistaa oppilaan uimataitoja, jotta oppilas osaa uida	S1	Harjoitellaan erilaisia vesiliikuntamuotoja ja käytetään niitä oheisharjoitteina sekä virkistystarkoituksessa.	L3
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan	S1	Kuunnellaan ja noudatetaan annettuja ohjeita. Toimitaan yhteisesti sovittujen toimintatapojen mukaisesti turvallisuusnäkökohdat ja toiset huomioden.	L3 L6 L7
Sosiaalinen toimintakyky			
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Osataan ilmaista omia tunteita toiset huomioon ottaen. Toimitaan kaikkien ryhmän oppilaiden kanssa. Autetaan ja kannustetaan muita oppilaita. Toimitaan ohjausapuna oman osaamisen ollessa hyvä.	L2 L3 L6 L7
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista	S2	Noudatetaan reilun pelin periaatetta erilaisissa tilanteissa. Kannetaan vastuuta yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.	L2 L6 L7
Psyykkinen toimintakyky			
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja	S3	Toimitaan itsenäisesti annetun ohjeen mukaan. Ponnistellaan pitkäjänteisesti oman ja yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Harjoitellaan tarvittaessa omatoimisesti.	L1 L2 L3
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä	S3	Kehitetään liikunnan kautta myönteistä minäkuvaa. Opetellaan antamaan ja vastaanottamaan myönteistä palautetta sekä opettajalta että muilta oppilailta. Kokeillaan omalle taitotasolle soveltuvia iloa ja virkistystä tuottavia tehtäviä. Arvioidaan omia liikuntakokemuksia ja toimintaa osana itsearviointia.	L1 L2

		Harjoitellaan omilla vahvuusalueilla.	
T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille	S3	Pohditaan fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitystä omalle hyvinvoinnille osana itsearviointia. Liikutaan ja myös itsearvioidaan enemmän koululiikunnassa.	L3
T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia	S3	Kokeillaan eri liikuntamuotoja mahdollisuuksien mukaan. Pohditaan omaa kiinnostuneisuutta eri liikuntalajeihin osana itsearviointia. Kokeillaan uusia lajeja myös koulun ulkopuolella noin kerran kuukaudessa.	L1 L3

9. luokka

LIIKUNTA

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (2 + 2 vvh) (Painotettu opetus)

			
Tavoitteet 9. luokka	S	Kuntakohtainen / Koulukohtainen	L
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen	S1	Liikutaan liikuntatunneilla aktiivisesti ja monipuolisesti. Kokeillaan ennakkoluulottomasti uusia liikuntatehtäviä ja -lajeja sekä itsenäisesti että ryhmissä parhaansa yrittäen. Huomioidaan lajitoiveita liikuntamuotojen valinnassa.	L1 L2
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	Hahmotetaan omaa kehoa, voimaa, aikaa ja ympäröivää tilaa sekä tehdään tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa. Syvennetään ja sovelletaan pakollisen liikunnan osaamista.	L1 L3 L4

T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	Osataan käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa ja erilaisissa ympäristöissä. Syvennetään ja sovelletaan pakollisen liikunnan osaamista.	L3
T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	Osataan käyttää tarkoituksenmukaisesti liikuntavälineitä sekä yhdistää ja soveltaa käsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa. Syvennetään ja sovelletaan pakollisen liikunnan osaamista.	L3
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta	S1	Osataan arvioida omaa fyysistä toimintakykyä. Ymmärretään fyysisten ominaisuuksien ylläpitämisen merkitys omalle hyvinvoinnille. Harjoitellaan ohjatusti fyysisiä ominaisuuksia kuten nopeus, liikkuvuus, voima ja kestävyys.	L3
T6 vahvistaa oppilaan uimataitoja, jotta oppilas osaa uida	S1	Harjoitellaan erilaisia vesiliikuntamuotoja ja käytetään niitä oheisharjoitteina sekä virkistystarkoituksessa.	L3
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan	S1	Kuunnellaan ja noudatetaan annettuja ohjeita. Toimitaan yhteisesti sovittujen toimintatapojen mukaisesti turvallisuuskohdat ja toiset huomioiden.	L3 L6 L7
Sosiaalinen toimintakyky			
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Harjoitellaan ilmaisemaan omia tunteita toiset huomioon ottaen. Toimitaan kaikkien ryhmän oppilaiden kanssa. Autetaan ja kannustetaan muita oppilaita. Toimitaan ohjausapuna oman osaamisen ollessa hyvä.	L2 L3 L6 L7
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista	S2	Noudatetaan reilun pelin periaatetta erilaisissa tilanteissa. Kannetaan vastuuta yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Toimitaan mahdollisuuksien mukaan vastuurooleissa.	L2 L6 L7
Psyykinen toimintakyky			
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta	S3	Toimitaan itsenäisesti annetun ohjeen mukaan.	L1 L2

omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja		Ponnistellaan pitkäjänteisesti oman ja yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Tehdään mahdollisuuksien mukaan itse suunniteltuja liikuntatehtäviä.	L3
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä	S3	Kehitetään liikunnan kautta myönteistä minäkuvaa. Opetellaan antamaan ja vastaanottamaan myönteistä palautetta sekä opettajalta että muilta oppilailta. Kokeillaan omalle taitotasolle soveltuvia iloa ja virkistystä tuottavia tehtäviä. Arvioidaan omia liikuntakokemuksia ja toimintaa osana itsearviointia Suunnitellaan liikuntakurssin sisältöjä.	L1 L2
T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille	S3	Pohditaan fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitystä omalle hyvinvoinnille osana itsearviointia. Liikutaan ja myös itsearvioidaan enemmän koululiikunnassa.	L3
T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia	S3	Kokeillaan eri liikuntamuotoja mahdollisuuksien mukaan Pohditaan omaa kiinnostuneisuutta eri liikuntalajeihin osana itsearviointia. Kokeillaan uusia lajeja myös koulun ulkopuolella noin kerran kuukaudessa.	L1 L3

Liikunnan valinnaiset tunnit ovat osa yhteisenä oppiaineena opetettavaa liikunnan opetusta ja ne arvioidaan osana tätä opetusta.

8. luokka

KOTITALOUS

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (0 + 2 vvh)

  TURKU Turun Lyseon koulu			
Tavoitteet	S	Kuntakohtainen / Koulukohtainen	L

8. luokka			
Käytännön toimintataidot			
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa	S1 S2 S3	Harjoitellaan asioimista kuluttajina. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaiseen tiedon hankintaan. Asetetaan tavoitteita toiminnalle ja arvioidaan omaa oppimista.	L3
T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen	S1 S2	Suunnitellaan ja toteutetaan aterioita erilaisiin ruokailutilanteisiin ja kodin juhliin huomioimalla esteettiset näkökulmat. Huomioidaan kalenterivuoden juhlat. Korostetaan esteettisyyttä ja tunnelmaa. Tutustutaan arjessa tarvittaviin ja käytettäviin tarkoituksenmukaisiin aineisiin, laitteisiin, välineisiin ja työtapoihin. Laajennetaan ruoka-aineiden, laitteiden ja työvälineiden tuntemusta, samalla työtapoja monipuolistaen.	L2 L3
T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävästi ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa	S1 S2 S3	Harjoitellaan ja edistetään ruoanvalmistus- ja leivontataitoja ottamalla huomioon paikallisia, alueellisia ja globaaleja ajankohtaisia aiheita. Ohjataan raaka-aineiden monipuoliseen ja taloudelliseen käyttöön. Pohditaan kodin puhtaanapitomenetelmiä ympäristö- ja kustannustietoisesti.	L3 L4 L5 L7

		Toteutetaan puhtaanapitomenetelmiä kestävän kehityksen periaatteiden mukaan. Perehdytään kuluttajan vastuuseen ja oikeuteen valintoja ja sopimuksia tehdessä. Harjoitellaan asioimista kuluttajina. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan.	
T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana	S1 S2	Pohditaan ruoka- ja tapakulttuuria osana identiteettiä. Sovelletaan ja syvennetään opittua omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla. Vahvistetaan työskentelyn sujuvuutta ajankäyttö huomioiden.	L1 L3 L6
T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomioita käytettävissä oleviin voimavaroihin	S1 S2 S3	Pohditaan ruokaan ja syömiseen liittyviä valintoja ja tottumuksia ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Tarkastellaan oman toiminnan vaikutusta turvallisessa toimintaympäristössä ja työskentelyssä. Arvioidaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita. Perehdytään kuluttajan vastuuseen ja oikeuteen valintoja ja sopimuksia tehdessä.	L3 L5 L7
Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot			
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan	S1 S2 S3	Perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä.	L1 L2

kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa		Pohditaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin.	L6 L7
T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä	S1 S2 S3	Suunnitellaan ja toteutetaan aterioita erilaisiin ruokailutilanteisiin ja kodin juhliin huomioimalla esteettiset näkökulmat. Syvennetään suomalaisen ruokakulttuurin tuntemusta ja tarkastellaan monikulttuurisuuden vaikutusta siihen.	L2 L3
T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä	S1 S2	Pohditaan ruoka- ja tapakulttuuria osana identiteettiä. Sovelletaan ja syvennetään opittua omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla. Perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä.	L3 L6 L7
T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa	S1 S2 S3	Pohditaan ruoka- ja tapakulttuuria osana identiteettiä. Sovelletaan ja syvennetään opittua omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla. Perehdytään ruoan nautittavuuteen ja toisten huomioimiseen ruoan avulla.	L2 L6 L7
Tiedonhallintataidot			
T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja	S1 S2 S3	Perehdytään kodin teknologisoituvaan arkeen ja tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen kotitalouden toiminnassa.	L1 L4

arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana		Harjoitellaan asioimista kuluttajana. Harjoitellaan median tarjoaman tiedon kriittistä tarkastelua. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaiseen tiedon hankintaan.	
T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä	S1 S2 S3	Pohditaan kodin puhtaanapitomenetelmiä ympäristö- ja kustannustietoisesti.	L4
T12 ohjata oppilasta ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä	S1 S2 S3	Perehdytään kuluttajan vastuuseen ja oikeuteen valintoja ja sopimuksia tehdessä. Harjoitellaan omien mielipiteiden ilmaisua ja muiden huomioimista valintatilanteissa.	L1
T13 ohjata oppilasta kestäväään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja	S1 S2 S3	Harjoitellaan asioimista kuluttajana. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaiseen tiedon hankintaan.	L1 L7

9. luokka

KOTITALOUS

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (0 + 2 vvh)

--

Tavoitteet	S	Kuntakohtainen / Koulukohtainen	L
9. luokka			
Käytännön toimintataidot			
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa	S1 S2 S3	Harjoitellaan asioimista kuluttajina. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaiseen tiedon hankintaan. Asetetaan tavoitteita toiminnalle ja arvioidaan omaa oppimista.	L3
T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen	S1 S2	Suunnitellaan ja toteutetaan aterioita erilaisiin ruokailutilanteisiin ja kodin juhliin huomioimalla esteettiset näkökulmat. Huomioidaan kalenterivuoden juhlat. Korostetaan esteettisyyttä ja tunnelmaa. Tutustutaan arjessa tarvittaviin ja käytettäviin tarkoituksenmukaisiin aineisiin, laitteisiin, välineisiin ja työtapoihin. Syvennetään ruoka-aineiden, laitteiden ja työvälineiden tuntemusta, työtapoja edelleen monipuolistaen.	L2 L3
T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävästi ja kestävän kulutuksen	S1 S2 S3	Harjoitellaan ja edistetään ruoanvalmistus- ja leivontataitoja ottamalla huomioon paikallisia, alueellisia ja globaaleja ajankohtaisia aiheita. Pohditaan kodin puhtaanapitomenetelmiä ympäristö- ja kustannustietoisesti.	L3 L4 L5 L7

mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa		Toteutetaan puhtaanapitomenetelmiä kestävän kehityksen periaatteiden mukaan. Perehdytään kuluttajan vastuuseen ja oikeuteen valintoja ja sopimuksia tehdessä. Pyritään raaka-aineiden monipuoliseen ja taloudelliseen käyttöön. Harjoitellaan asioimista kuluttajina. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan.	
T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana	S1 S2	Pohditaan ruoka- ja tapakulttuuria osana identiteettiä. Sovelletaan ja syvennetään opittua omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla. Vahvistetaan omatoimista työskentelyä ja suunnittelua.	L1 L3 L6
T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomioita käytettävissä oleviin voimavaroihin	S1 S2 S3	Pohditaan ruokaan ja syömiseen liittyviä valintoja ja tottumuksia ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Arvioidaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita. Perehdytään kuluttajan vastuuseen ja oikeuteen valintoja ja sopimuksia tehdessä.	L3 L5 L7
Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot			

T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa	S1 S2 S3	Perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Pohditaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin.	L1 L2 L6 L7
T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä	S1 S2 S3	Suunnitellaan ja toteutetaan aterioita erilaisiin ruokailutilanteisiin ja kodin juhliin huomioimalla esteettiset näkökulmat. Laajennetaan ruokakulttuurien tuntemusta ja kansainvälistä gastronomiaa.	L2 L3
T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä	S1 S2	Pohditaan ruoka- ja tapakulttuuria osana identiteettiä. Korostetaan esteettisyyttä ja tunnelmaa. Sovelletaan ja syvennetään opittua omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla. Perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä.	L3 L6 L7
T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa	S1 S2 S3	Pohditaan ruoka- ja tapakulttuuria osana identiteettiä. Sovelletaan ja syvennetään opittua omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla.	L2 L6 L7
Tiedonhallintataidot			

T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana	S1 S2 S3	Perehdytään kodin teknologisoituvaan arkeen ja tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen kotitalouden toiminnassa. Harjoitellaan asioimista kuluttajana. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaiseen tiedon hankintaan. Harjaannutaan kriittiseen ajatteluun median tarjoamaa tietoa tulkittaessa.	L1 L4
T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä	S1 S2 S3	Pohditaan kodin puhtaanapitomenetelmiä ympäristö- ja kustannustietoisesti. Kehitetään tuntemusta kotitalouteen liittyvistä symboleista ja merkeistä.	L4
T12 ohjata oppilasta ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä	S1 S2 S3	Perehdytään kuluttajan vastuuseen ja oikeuteen valintoja ja sopimuksia tehdessä. Harjaannutaan omien mielipiteiden ilmaisuun ja muiden huomioon ottamiseen valintatilanteissa.	L1
T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja	S1 S2 S3	Harjoitellaan asioimista kuluttajana. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaiseen tiedon hankintaan.	L1 L7

Kotitalouden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisenä oppiaineena opetettavaa kotitalouden opetusta ja ne arvioidaan osana tätä opetusta.

12.2 Valinnaiset aineet

TURKU
Turun Lyseon koulu

Vuosiluokat 4-6

Turun Lyseon koulu tarjoaa valinnaisaineiksi opetussuunnitelman mukaisia oppiaineita tai monialaisia oppiainekokonaisuuksia. Valinnaisaineilla pyritään kehittämään ainekohtaisten tavoitteiden lisäksi oppilaan laaja-alaisia taitoja, kuten kulttuurista osaamista, vuorovaikutusta ja ilmaisua (L2) sekä arjen taitoja ja itsestä huolehtimista (L3).

Valinnaisainetarjonnan sisällöistä keskustellaan oppilaiden ja huoltajien kanssa, jolloin valinnaisaineiden vaihtoehdot voidaan tarjota mahdollisimman kiinnostavina ja ajankohtaisina.

Lukuvuosittain tarjotaan erilaisia vaihtoehtoja

- 1) oppilaiden mielenkiinnon
- 2) opettajien tietotaidon
- 3) koulun resurssien mukaisesti.

Yllä olevan perusteella tehdään lukuvuosittain opettajille esikartoitus, jonka mukaan muodostetaan lomake, josta oppilaat ja huoltajat valitsevat kolme-neljä vaihtoehtoa mielekkyyssjärjestyksessä. Vastauslomakkeet toimivat ryhmittelyn pohjana. Toteutuneet valinnaisaineet kerrotaan oppilaille alkavan lukuvuoden elokuussa muun lukujärjestyksen yhteydessä.

Valinnaisten aineiden sisällöt ja tavoitteet laatii ainetta opettava opettaja ja ne kirjataan vuosittain lukuvuosisuunnitelmaan. Valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty. Mikäli valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen aineen syventäväksi opinnoiksi, sen suoritus voi korottaa kyseisen oppiaineen arvosanaa.

~~Valinnaisaineet määritellään tarkemmin koulun lukuvuosisuunnitelmassa.~~

~~Lukuvuoden aikana opiskellaan kahta eri valinnaisainetta ja valinnaisaineryhmät saattavat koostua eri vuosiluokkien oppilaista. Valinnainen aine arvioidaan luokilla 4-6 todistukseen arvosanalla hyväksytty/hylätty. Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen aineen syventäväksi opinnoiksi, sen suoritus voi korottaa kyseisen oppiaineen arvosanaa.~~

~~Oppilaille tarjotaan vuosittain koulukohtaisiksi valinnaisaineiksi 3-4 eri vaihtoehtoa. Koska valinnaisaineet vaihtelevat, kuvataan niiden tavoitteet, sisällöt ja arviointi tarkemmin koulun omassa lukuvuosisuunnitelmassa. Samoin oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet kirjataan nähtäväksi koulun omaan lukuvuosisuunnitelmaan.~~

Vuosiluokat 7-9

Turun Lyseon koulun valinnaiset aineet kuvataan koulun lukuvuosisuunnitelmassa.